

Evropska unija
Regionalna politika

Regije za gospodarske spremembe

SL

**Spodbujanje konkurenčnosti z
inovativnimi tehnologijami,
proizvodi in zdravimi skupnostmi**

Marec 2007

Stik

Evropska komisija, Generalni direktorat za regionalno politiko

Enota 01 – Informacije in komunikacije

Thierry Daman

41, avenue de Tervuren

B-1040 Brussels

Faks: (32-2) 296 60 03

E-pošta: regio-info@ec.europa.eu

Internet: http://ec.europa.eu/dgs/regional_policy_en.htm

ISBN 92-79-04544-X

© Evropske skupnosti, 2007

Reprodukcija je dovoljena z navedbo vira.

Natisnjeno v Belgiji

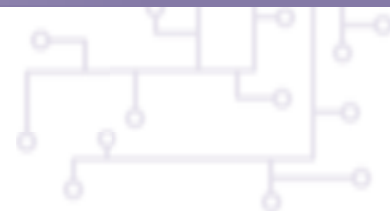
Fotografije: © Evropska komisija, Generalni direktorat za regionalno politiko/Mike St Maur Sheil, (stran 13) Gospodarski razvoj Karlsruhe, (stran 21) Oü Loodesystems, (stran 14) projekt REGINS RF, Regija PACA (stran 22)

Platnica: INTECHMER – raziskave na področju biološkega onesnaževanja morskega okolja, Cherbourg, Normandija, Francija.

Urednik: Thierry Daman, Evropska komisija, Generalni direktorat za regionalno politiko.

Tiskano na recikliranem papirju.

Besedilo ni pravno zavezujoče.

Uvod	3
Položaj	4
• Inovativne regije	4
• Regije za gospodarske spremembe: Partnerstvo v praksi	6
• RegioStars 2008: Nagrade za inovativne projekte	11
• Platforma za spremljanje lizbonskega procesa: Primerjava stopnje vključenosti v strategijo za rast in delovna mesta in v instrumente kohezijske politike na regionalni in lokalni ravni	12
Deset uspešnih projektov	13
1. Avstrija/Estonija/Francija/Nemčija/Romunija/Švedska/Rusija: »CLOE« – povezovanje podjetniških grozdov CLOE v Evropi	13
2. Avstrija/Nemčija/Madžarska/Italija: »REGINS« – vključevanje malih in srednje velikih podjetij v evropsko gospodarstvo	14
3. Avstrija/Češka/Nemčija/Poljska/Slovenija: »RegioSustain« – od biomase do energije – trajnost za regionalne gospodarske cikle	15
4. Éire-Irska: Rast skupaj z naravo	16
5. Belgija/Nemčija/Nizozemska: Zdravstvo brez meja	17
6. Danska/Švedska: Biotehnologija brez meja	18
7. Italija: Podjetniški grozd na področju gozdarstva in tehnologij v Bolzanu: inovativnost in sodelovanje med malimi, tradicionalnimi družinskimi podjetji	19
8. Švedska: Omrežje svetovalcev za inovacije za mala in srednje velika podjetja	20
9. Estonija: Inovacije v gradbeništvu: Loodesystem	21
10. Francija/Grčija/Italija/Španija/Maroko/Tunizija: Sredozemski bazen, laboratorij za energetske inovacije	22
Glosar	23

Novo programsko obdobje kohezijske politike 2007–2013 temelji na zahtevah po intenzivnem sodelovanju med regijami in mesti po Evropi. Zagotoviti želim, da bodo številne dobre ideje, ki nastajajo v regionalnih in mestnih omrežjih, hitro našle mesto v programih naslednje generacije, kot jih bodo izvajale regije. Namen pobude »Regije za gospodarske spremembe«, kot je predstavljena v Sporočilu 675 (2006), je spodbujati partnerstvo v praksi – partnerstva med pomembnimi udeleženci v posamezni regiji, med različnimi regijami in med regijami ter Komisijo. V tem smislu želimo okrepiti sinergijo med različnimi politikami Skupnosti, ki prispevajo k rasti in zaposlovanju. To pa lahko dosežemo tako, da omogočimo prenos in izmenjavo pomembnih izkušenj in dobrih praks v okviru medregionalnega sodelovanja. S pobudo »Regije za gospodarske spremembe« bomo predvsem gradili na izkušnjah iz obdobja 2000–2006 v okviru pobude Interreg IIIC za sodelovanje med regijam, omrežja URBACT za izmenjavo najboljših praks med evropskimi mesti in, upam, drugih dejavnosti Komisije na področju povezovanja v omrežja.

Pobuda vključuje štiri specifične inovacije s področja sodelovanja med regijami.

Prvič, določili smo 30 prednostnih tem s poudarkom na gospodarski posodobitvi in na prenovljeni lizbonski strategiji. Te teme temeljijo na štirih sklopih strateških smernic Skupnosti za kohezijo 2007–2013: spodbujanje investicij; izboljšanje znanja in inovativnosti; odpiranje več in boljših delovnih mest; upoštevanje ozemeljske razsežnosti. Posamezne teme so tudi rdeča nit delavnic v okviru programa konference.

Drugič, zaznali smo potrebo po boljši komunikaciji za enostavnejšo izmenjavo izkušenj in dobre prakse v regionalnem razvoju in izvajanju strategije za rast in delovna mesta. Zato bo v okviru te letne konference sprožen postopek natečaja »RegioStars 2008: Nagrade za inovativne projekte«, ki se bo zaključil s podelitvijo nagrad na drugi letni konferenci. Veseli me, da lahko povem, da smo že pridobili partnerje za spodbujanje komunikacije, saj sta Odbor regij in francoska regija Provence-Alpes-Côte d'Azur aktivno sodelovala pri tem dogodku, in sicer pri organizaciji »forum za izmenjavo idej in izkušenj«, 8. marca 2007 v stavbi Jacques Delors.

Tretjič, načrtujemo vzpostavitev povezave med omrežji in rednimi programi. Ta cilj bodo podpirala in spodbujala vsa omrežja, ki se financirajo s sredstvi, dodeljenimi v višini 375 milijonov EUR za ustrezne namene v sklopu cilja »evropsko teritorialno sodelovanje« za obdobje 2007–2013. Vendar pa bo četrta inovacija, t. i. možnost pospešenega izvajanja »fast-track«, poskrbela za vključevanje v osrednje programe. V okviru te možnosti bo Komisija partnersko sodelovala s prostovoljnimi omrežji, ki se ukvarjajo z izbranimi prednostnimi temami in vključujejo 15 do 20 regij ali mest, s ciljem zagotoviti hitro preizkušanje novih idej.

To je prva letna konferenca »Regije za gospodarske spremembe«. Verjamem, da vas bo program navdušil. Konferenca bo izredna priložnost za izmenjavo znanj in dobrih praks v okviru strategije za rast in delovna mesta, ki jo izvajajo regije.

Danuta Hübner

Članica Evropske komisije, odgovorna za regionalno politiko

Inovativne regije

Statistični podatki o raziskavah in razvoju (RR) ter inovacijah vedno znova kažejo na pomembne razlike med državami članicami EU in regijami.

Evropska komisija od leta 2002 ocenjuje trende v izvajanju inovativnih ukrepov v regijah. Ocene nastajajo na podlagi cele vrste podatkov, kot so podatki o zaposlovanju na področju znanosti, tehnologije in visokotehnoloških storitev ali število patentov na milijon prebivalcev. Po podatkih v zadnji izdaji »Poročila o inovativnih ukrepih« (**Scoreboard**), ki je bilo objavljeno novembra 2006 (¹) in ki še vedno temelji na podatkih iz 25 držav članic, je deset najuspešnejših regij: Stockholm, Västsverige (SE), Oberbayern (DE), Etelä-Suomi (FI), Karlsruhe (DE), Stuttgart (DE), Braunschweig (DE), Sydsverige (SE), Île de France (FR) in Östra Mellansverige (SE). Med najuspešnejšimi regijami še naprej vodijo regije držav EU-15 s 47 regijami med prvih 50 in s 94 regijami med prvih 100. Od novih regij držav članic se Praga (CZ) uvršča na 15. mesto, Bratislavský kraj (SK) na 27. mesto, Közép-Magyarország (HU) na 34. mesto, Slovenija na 63. mesto, Mazowieckie (PL) na 65. in Jihovýchod (CZ) na 100. mesto.

Na karti na naslednji strani so navedeni rezultati nedavnega poročila o inovativnih ukrepih evropskih regij (*European Regional Innovation Scoreboard*). V primerjavi z drugimi razlikami med

regijami, kot so BDP na prebivalca, bodo po podatkih tega poročila manj razvite regije potrebovale dodatno spodbudo za izboljšanje svoje inovativnosti, tj. za konkurenčno rast in za nova delovna mesta. Zneski strukturnih skladov, ki so na voljo, kot tudi intenzivnejše povezovanje s partnerskimi regijami, ki so najuspešnejše, lahko odločilno pripomorejo k izboljšanju stanja.

Kohezijska politika spodbuja inovativnost na dva pomembna načina: sofinanciranje iz strukturnih skladov in razvoj sistema regionalnega upravljanja na podlagi strateškega razvoja, partnerstva, programiranja, nadziranja in spremljanja ter ocenjevanja. V mnogih primerih sistem upravljanja že sam po sebi predstavlja inovativno politiko. V okviru programov kohezijske politike za obdobje 2007–2013 je Evropska komisija opravila **oceno inovativnosti in gospodarstva, temelječega na znanju** (²). S tem ukrepom je Komisija želela postaviti smernice za ustrezno izvajanje regionalnih inovativnih dejavnosti v okviru strukturnih skladov. Razlike na področju uspešnosti inovativnih ukrepov in inovativnega potenciala med evropskimi regijami so služile za opredelitev tipologije različnih regij, ki zahtevajo različne pristope k politiki inovativnosti. Rezultati študije so pokazali, da je pomembno:

- prepoznati raznolikost potencialov inovativnih ukrepov regij, kar pomeni, da je treba oblikovati specifične, »po meri ukrojene« pristope za določanje ciljev in pripravo programov inovativnih ukrepov evropskih regij;
- zagnati in preizkusiti več »zahtevnejših projektov« ali pobud »več-udeležencev-več-ukrepov« z jasno opredelitvijo za tržne aplikacije novih tehnologij in ne toliko za pristope prenosa in razvoja tehnologij, ki temeljijo na infrastrukturi raziskav in razvoja;
- sprejeti dolgoročneje načrtovanje in bolj trajnostni proces strateškega upravljanja politik inovativnih ukrepov regij;
- vzpostaviti medregionalna omrežja v okviru cilja »evropsko teritorialno sodelovanje«.

V smislu operativne perspektive so rezultati študije pokazali na potrebo po boljši usklajenosti med medregionalnimi programi in politikami ter investiranjem v strateška informacijska orodja, kot so programi primerjalnih analiz politike, predvidevanja in sodelovanja med regijami. Študija tudi priporoča fazni pristop k izvajanju inovativnih ukrepov in posegov znanja ter izogibanje financiranja podkritičnih programov ali ukrepov v korist večjih in »bolj tveganih« programov, ki pa imajo, če so uspešni, veliko boljši strukturni učinek. Nenazadnje je v študiji tudi priporočilo za bolj sistematske odnose med institucijami, ki oblikujejo politike, z namenom rednega revidiranja regionalnih omrežij na področju raziskav in inovativnosti.

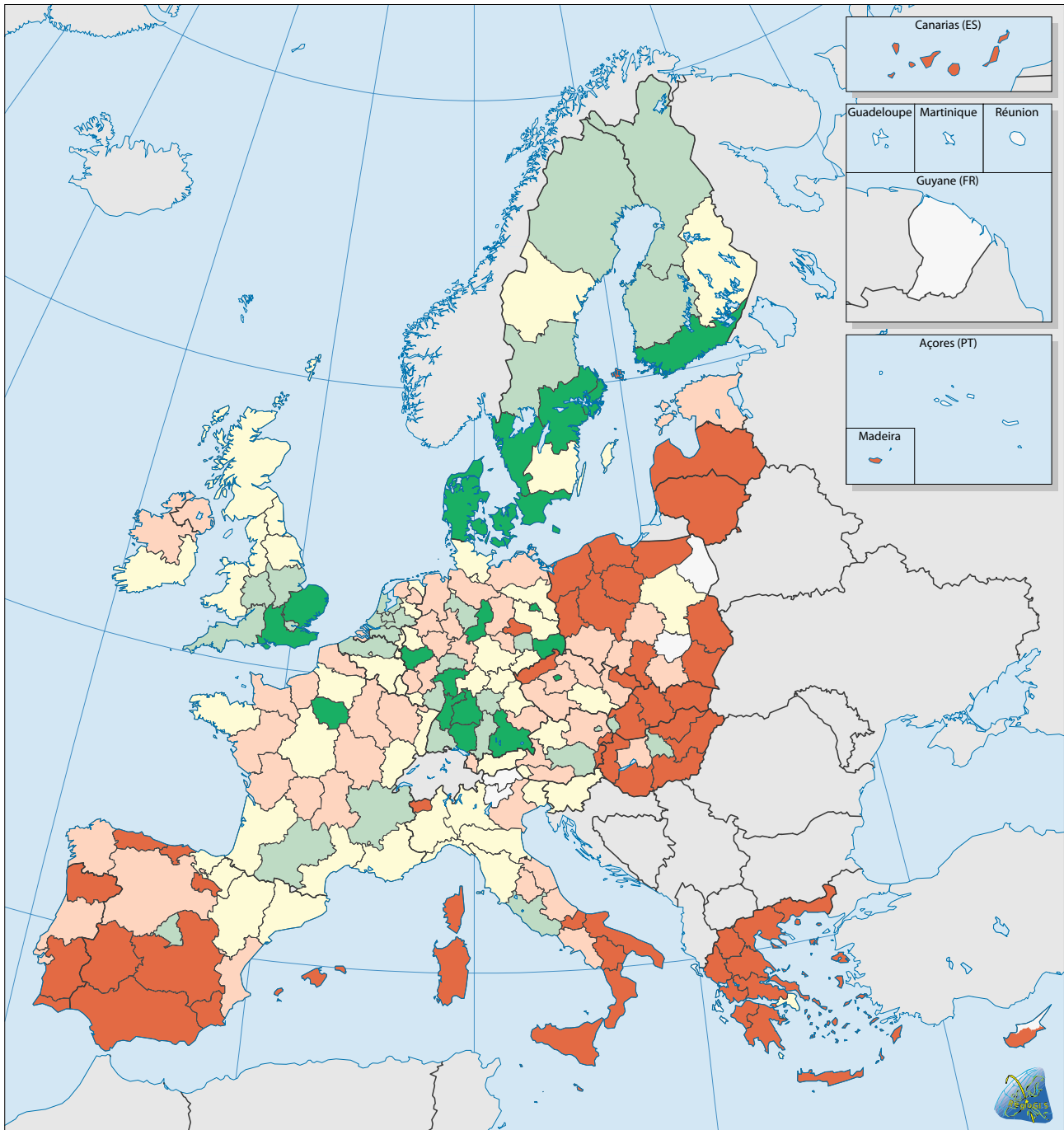

Insitutio Tecnológico de Aragón, Zaragoza, Španija, sofinancirano iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.

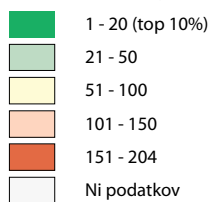
¹ Glej: <http://trendchart.cordis.lu/>

² Glej: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/rado_en.htm

Izvajanje inovativnih ukrepov regij v Evropi, 2006

Razvrstitev regij NUTS2

BE, PL4, PL5, PL6, UK, NUTS1

0 100 500km

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

Regije za gospodarske spremembe: Partnerstvo v praksi

Kohezijska politika in njeni instrumenti ter programi se upravljajo na decentraliziran način s strogim upoštevanjem načela subsidiarnosti. Države članice, regije in mesta bodo sami izbrali večino investicij, ki so upravičene do podpore Unije za obdobje 2007–2013. Novembra 2006 je Komisija objavila sporočilo o projektu »Regije za gospodarske spremembe«⁽³⁾, v katerem so bili predlagani novi načini za spodbujanje regionalnih in urbanih omrežij v okviru cilja »evropsko teritorialno sodelovanje«. S pobudo »Regije za gospodarske spremembe« želi Komisija spodbuditi »partnerstvo v praksi«. Službe Komisije sodelujejo pri reševanju pglavitnih težav, s katerimi se soočajo evropske regije, in tako vzpostavljajo močno povezavo med izmenjavo dobrih praks in osrednjim financiranjem instrumentov kohezijske politike.

V pobudo »Regije za gospodarske spremembe« sta vključena dva instrumenta Evropskega sklada za regionalni razvoj – medregionalni sklop programa »Evropsko teritorialno sodelovanje«⁽⁴⁾ in omrežnega programa za razvoj mest URBACT. V pobudi je predlagano, da se ti programi usmerijo na teme gospodarskega razvoja, kot jih je pripravila Komisija in ki so skladne s strateškimi smernicami Skupnosti o koheziji za obdobje 2007–2013⁽⁵⁾. Instrumentoma bo dodeljen proračun v skupni vrednosti 375 milijonov EUR za obdobje 2007–2013.

Pobuda »Regije za gospodarske spremembe« uvaja naslednje novosti:

José Manuel Barroso, predsednik Evropske komisije, odpira konferenco »Regije za gospodarske spremembe«, junija 2006.

Most čez reke Guadiana, ki povezuje Španijo in Portugalsko, Algarve, Portugalska.

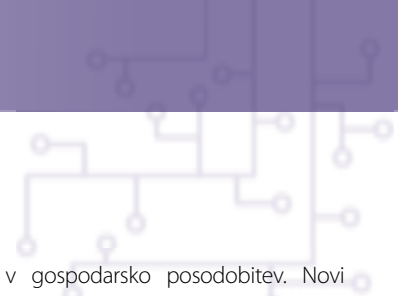
Regije za gospodarske spremembe: Partnerstvo v praksi

- Regije in mesta bodo imela še naprej možnost oblikovati in upravljati svoja omrežja, vendar pa bodo to lahko izvajala le v okviru **tem, izbranih za povezavo politik Unije z načrtom posodabljanja**. Komisija je na podlagi usklajenih prizadevanj svojih služb in v sodelovanju z državami članicami pripravila teme, ki jih bo treba izvajati (glejte seznam na drugi strani).
- Z novo **možnostjo »fast-track«** bodo sedaj udeleženci lahko hitreje preizkušali ideje politike, ki nastajajo na podlagi izkušenj regij in služb Komisije. Komisija bo imela v takšnih omrežjih posebno vlogo, saj bo podpirala izmenjavo izkušenj in prizadevanja za vključevanje rezultatov v ustrezne operative programe.
- Posebna spodbuda bo namenjena vzpostavitvi **»dvosmernega mostu«** med tematskim razvojem omrežij in rednimi programi evropske regionalne politike. S pomočjo tega dvosmernega mostu se bodo projekti, preizkušeni v okviru instrumentov pobude »Regije za gospodarske spremembe«, hitreje vključevali v redne programe.
- V pobudi bo poudarek na **večjem prizadevanju za komunikacijo** za hitrejši prenos najboljših praks med vsemi regijami in mesti Unije. Sem sodi tudi uvedba natečaja »RegioStars – nagrade za inovativne projekte«, ki nudijo visokokakovostne rezultate v smislu gospodarske posodobitve, letna konferenca in intenzivnejše širjenje primerov dobre prakse.

³ COM (2006) 675/SEC (2006) 1432, 8.11.2006.

⁴ Pravna podlaga: člen 7(3) Uredbe Sveta št. 1083/2006 z dne 11.7. 2006 o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu in Kohezijskem skladu ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1260/1999. Za dodatne informacije v zvezi z izvajanjem predpisov glejte Uredbe ESRR (ES) št. 1080/2006 z dne 5.7. 2006.

⁵ Sklep Sveta (2006/702/ES) z dne 6.10.2006 o strateških smernicah Skupnosti o koheziji; UL L 291, 21.10.2006.

S temi novostmi v okviru pobude »Regije za gospodarske spremembe« bo Unija pridobila okrepljen in integriran instrument, s katerim bo lahko spodbujala h gospodarski posodobitvi in večji konkurenčnosti, Komisija pa bo ukrepala v okviru možnosti »fast-track«. Regije in mesta bodo dobila priložnost za obravnavanje

določenih tem, usmerjenih v gospodarsko posodobitev. Novi instrument bo dodatno spodbudil napredno razmišljanje pri izvajanju programov, ki dobivajo sredstva iz skladov v okviru kohezijske politike, in zagotovil enakomerno izboljševanje tam, kjer programi prispevajo k uresničevanju ciljev za posodobitev po lizbonski strategiji.

Regije za gospodarske spremembe: 30 prednostnih tem

Teme pobude »Regije za gospodarske spremembe« in možnost »fast-track« so razdeljene v skupine po področjih politike v skladu s strateškimi smernicami Skupnosti o koheziji 2007–2013. V dokumentu so opredeljeni trije sklopi tematskih smernic in horizontalna ozemeljska razsežnost, kot sledi:

- **narediti Evropo in njene regije bolj privlačne za investicije in delo;**
- **izboljšati znanje in inovativnost za rast;**
- **več in boljša delovna mesta;**
- **ozemeljska razsežnost evropske kohezijske politike.**

Med temi temami bo prednostno obravnavano izboljšanje upravljanja in vključevanje zasebnega sektorja. Trideset prednostnih tem v okviru pobude:

1. Povečati prilagodljivost. Regije, ki so se odločile izvajati to temo, si bodo izmenjavale izkušnje o tem, kako obvladati kratkoročne gospodarske šoke, in o ustreznih instrumentih za ublažitev negativnih učinkov ter izrabo priložnosti. Regije bodo izmenjavale tudi dobre prakse pri pripravi na načrtovane in predvidljive spremembe v gospodarskem okolju, kot so spremembe zaradi večje liberalizacije trgovine in zmanjšane zaščite v trgovini na podlagi mednarodnih sporazumov o trgovini, ki jih je treba znati tudi ugodno izrabiti.

2. Izboljšati kakovost zraka. Regije, ki so se odločile izvajati to temo, bodo oblikovale ukrepe za zmanjšanje delcev NO₂ in CO z integriranimi paketi ukrepov; o teh ukrepih se bodo tudi vzajemno obveščale.

3. Prehod na tehnologije, ki temeljijo na nizkem deležu ogljika. Regije, ki so se odločile izvajati to temo, bodo izmenjevale izkušnje in pripravile ukrepe za večjo učinkovitost v okviru kiotskega sporazuma in za doseganje globalnega nacionalnega indikativnega cilja držav članic EU-25 2010, in sicer 21 % električne energije iz obnovljivih energijskih virov in 5,75 % za tržni delež biogoriv (v transportu, pa tudi povečana uporaba obnovljivih energijskih virov za ogrevanje in hlajenje).

4. Izboljšati kakovost oskrbe z vodo in čiščenje odpadnih voda. Regije, ki so se odločile izvajati to temo, bodo pripravile ukrepe in izmenjavale najboljšo prakso na področju zagotavljanja boljše kakovosti vode in bolj učinkovite porabe.

5. Prehod na družbo, ki reciklira. Regije, ki so se odločile izvajati to temo, bodo oblikovale ukrepe in izmenjavale izkušnje najbolj-

še prakse pri zmanjševanju količine odpadkov in regeneriranju/recikliranju dragocenih virov v odpadkih.

6. Razviti zdrave skupnosti. Regije, mesta in podeželja, ki so se odločili izvajati to temo, si bodo prizadevali za izboljšanje splošnega »zdravstvenega stanja« prebivalstva, in sicer s spodbujanjem zdravega in aktivnega staranja in z ukrepi za preprečevanje zdravstvenih tveganj in za premostitev vrzeli v zdravstveni infrastrukturi, vključno z orodji, ki temeljijo na informacijski in komunikacijski tehnologiji.

7. Integrirane politike mestnih sistemov prevoza. Mesta, ki so se odločila izvajati to temo, bodo poskušala izboljšati kakovost življenja za svoje prebivalce, in sicer z visoko kakovostnimi sistemi javnega prevoza in boljšim upravljanjem prometa v okviru integrirane strategije za izboljšanje sistemov prevoza.

8. Razviti trajnostni in energetsko učinkovit stanovanjski fond. Mesta in podeželja, ki so se odločila izvajati to temo, bodo poskušala doseči višjo stopnjo trajnostnega razvoja in energetske učinkovitosti v stanovanjskih fondih.

9. Izboljšati nadzor in spremljanje okolja in varnosti s strani regij in za regije. Regije, ki so se odločile izvajati ta načrt, bodo poskušale odpraviti razdrobljenost podatkov po informacijskih sistemih in razviti prilagojene informacijske storitve na različnih področjih, kot je čezmejno prostorsko načrtovanje (za prometno infrastrukturo, razvoj turizma, nadzor in spremljanje zemljišč) ali odzivnost v nujnih primerih (pozornost na območjih splošnega tveganja, kot so alpske regije, čezmejne reke ali sredozemski gozdovi).

10. Izboljšati zmožnost regij na področju raziskav in inovacij. Regije, ki so se odločile izvajati to temo, bodo pripravile ukrepe za povečanje deleža delovne sile, zaposlene v znanstvenem, tehnološkem in visokotehnološkem proizvodnem sektorju, ter število patentnih aplikacij in licenčnih dogovorov. Možnost »fast-track« bo regijam olajšala sodelovanje v različnih dejavnostih na ravni EU, kot so dejavnosti Evropskega inštituta za tehnologijo.

11. Hitrejši prenos inovativnih idej na trg. Cilj regij, ki so se odločile izvajati to temo, in ki bo predvsem pomemben v regijah z močnim sektorjem MSP-jev, bo izboljšati ozaveščenost o potencialnih koristih raziskav za izbrane poslovne sektorje, vključno z možnostmi, kot jih lahko ponudijo projekti, kot je GALILEO. Nadalje si bodo prizadevali za olajšanje prenosa znanja z raziskovalnih na inovativne proizvode in storitve, npr. z ukrepi svetovanja in vzpostavljanja omrežij. Izmenjava najboljših praks bo vključevala uporabo tveganega kapitala za financiranje faze potrditve koncepta v inovacijskem procesu.

12. Usposabljanje in zadržati raziskovalce. Regije, ki se ukvarjajo s to temo, bodo pripravile programe za usposabljanje študentov in raziskovalcev v lokalnih podjetjih, za ustanavljanje uradov za lažjo izmenjavo kadrov in znanja ter za navduševanje mladih ljudi za poklic v raziskovalnem in znanstvenem sektorju.

13. Pomoč pri rekonstruiranju regij, ki so zelo odvisne od tradicionalne industrije. Regije, ki so se odločile izvajati to temo, bodo oblikovale mehanizme, s katerimi bodo lahko najboljše predvidele oziroma se odzivale na zaprtja, in sicer s prestrukturiranjem in diverzifikacijo ali s preusposabljanjem, podporo podjetništvu, svetovanjem, financiranjem in spodbujanjem lokalnih grozdov.

14. Približati e-upravo regijam in podjetjem. Regije, ki so se odločile izvajati to temo, si bodo izmenjavale izkušnje z najnaprednejšimi regijami na področju izvajanja storitev upravnih, knjižničnih in drugih služb z elektronskimi povezavami.

15. Vzpostavitev boljših povezav IKT med regijami. Regije, ki so se odločile izvajati to temo, bodo s širokopasovnimi povezavami in digitalnimi tehnologijami ekosistemov poskušale ohraniti obstoječa podjetja in ustanavljati nova podjetja, zmanjšati izseljevanje in omogočiti globalno sodelovanja med različnimi socialno-ekonomskimi akterji.

16. Izboljšati usposobljenost za inovativnost. Regije, ki so se odločile izvajati to temo, bodo poskušale rešiti problem pomanjkanja usposobljenih delavcev za delovna mesta na področju raziskav, tehnologij in inovacij, in sicer z ukrepi za večjo stopnjo izobraženosti prebivalcev in za usposabljanje tako nezaposlenih kot tudi zaposlenih delavcev (posodabljanje spretnosti in znanja, vseživljenjsko učenje).

17. Spodbujati podjetništvo. Regije, ki so se odločile izvajati to temo, se bodo osredotočile na ukrepe za povečanje števila novo ustanovljenih podjetij in za zagotavljanje njihovega preživetja, za spodbujanje podjetniške miselnosti v šolah, inovacijskim centrom pa bodo nudile poslovno svetovanje, nadzorovanje in spremljanje, financiranje ter podporo.

18. Soočiti se z demografskim problemom. Regije, ki so se odločile izvajati to temo, bodo na podlagi zbranih izkušenj pri obravnavanju učinkov demografskih sprememb pripravile ukrepe, ki se bodo lahko izvajali tudi drugje. Posebno pozornost bodo regije namenile medgeneracijski uravnoteženosti in učinkom priseljevanja, tako zakonitega kot nezakonitega.

19. Za zdravo delovno silo na zdravih delovnih mestih. Regije, ki so se odločile izvajati to temo, bodo poskušale zmanjšati število izgubljenih delovnih dni zaradi bolezni, in sicer z izmenjavo najboljše prakse pri promociji zdravja, tudi promociji zdravja na delovnem mestu.

20. Integrirati marginalizirano mladino. Mesta in podeželja, ki so se odločila izvajati to temo, bodo poskušala okrepiti vključevanje nezaposlenih in neusposobljenih mladih ljudi tako, da jim bodo zagotovila dostop do zaposlitve z izobraževanjem, usposabljanjem,

mikrokrediti, izboljšano infrastrukturo in svetovalnimi službami. V okviru te teme bi lahko opozorili tudi na ukrepe za preprečevanje kaznivih dejanj.

21. Upravljanje migracije in spodbujati socialno integracijo. Mesta in regije, ki so se odločile izvajati to temo, bodo poskušale okrepiti socialno integracijo tako, da bodo zagotovile tem skupinam dostop do zaposlitve z izobraževanjem, usposabljanjem, mikrokrediti, izboljšano infrastrukturo in svetovalni službami.

22. Izboljšati prilagodljivost delavcev in podjetij. Regije, ki so se odločile izvajati to temo, bodo poskušale okrepiti področje vseživljenjskega učenja in izboljšati sistem za pospeševanje in razširjanje inovativnih in produktivnejših oblik organizacije dela.

23. Širiti in izboljšati sisteme izobraževanja in usposabljanja. Regije, ki so se odločile izvajati to temo, bodo poskušale izboljšati svoje sisteme izobraževanja in usposabljanja ter učne načrte.

24. Pospeševati zaposlovanje starejši delavcev. Regije, ki so se odločile izvajati to temo, bodo poskušale povečati stopnjo zaposlovanja starejših delavcev. Na voljo so številni aktivni in preventivni pristopi, glede na nacionalne in regionalne posebnosti.

25. Upravljanje obalna območja. Investicije v okolje za pomoč pri zagotavljanju dolgoročne trajnostne gospodarske rasti, zmanjšanje zunanjih stroškov gospodarstva in spodbujanje inovativnosti ter za nova delovna mesta. Regije, ki so se odločile izvajati to temo, bodo pripravile ukrepe in izmenjavale izkušnje o tem, kako preprečevati oziroma zmanjšati onesnaževanje obale, kako upravljati obalno erozijo na trajnosten način in omiliti učinke dviganja morske gladine v okviru globalne strategije prilagajanja podnebnim spremembam.

26. Izrabljati prednosti morja. Regije, ki so se odločile izvajati to temo, bodo izmenjavale najboljše prakse o tem, kako naj gospodarstva obmorskih regij izrabijo rast na posameznih področjih, kot so transport, turizem, proizvodnja energije, kmetijstvo in nove pomorske tehnologije.

27. Uresničevati trajnostni razvoj mest. Mesta, ki so se odločila izvajati to temo, si bodo izmenjavala izkušnje in izrabljala koristi integriranega pristopa k trajnostnemu razvoju mest.

28. Obnova opuščanih industrijskih območij in odlagališč za odpadke. Mesta in regije, ki so se odločila izvajati to temo, bodo poskušala oblikovati projekte za obnovo opuščanih mestnih industrijskih, vojaških in pristaniških območij.

29. Preprečiti in omejiti poplave. Mesta in regije, ki so se odločile izvajati to temo, bodo izdelale projekte za obnovo rečnih rokavov, pripravile suhe polderje, izvajale projekte pogozditev in ustvarjanja mokrišč.

30. Podpreti diverzifikacijo gospodarstva na podeželju. Regije, ki so se odločile izvajati to temo, bodo izmenjevale najboljše prakse na področju intenzivnejše diverzifikacije gospodarstva na podeželskih območjih.

Kako deluje

Pogovor s komisarko Danuto Hübner na prvi konferenci »Regije za gospodarske spremembe«, junij 2006.

V okviru pobude »Regije za gospodarske spremembe« bodo vzpostavljena omrežja za uporabo novih **programov omrežij za medregionalno sodelovanje in razvoj mest (URBACT)**, ki bodo po vsej verjetnosti sprejeti v drugi polovici leta 2007. V skladu s predvidenimi postopki programov bo vodilna regija vložila prošnjo za financiranje omrežja v okviru ustreznega programa. Odbor za nadzorovanje in spremljanje bo odgovoren za izbiro projektov, in sicer po določenih izbirnih kriterijih.

V sklopu medregionalnega sodelovanja in programov URBACT lahko regije in države članice še naprej vzpostavljajo omrežja, kot so to počele do sedaj. Po pozivu k predložitvi predlogov bo skupina regij oziroma mest, ki želijo vzpostaviti omrežje v okviru ene od 30 tem oziroma drugih dogovorjenih prednostnih nalog, določila vodilno regijo, ki bo prijavila projekt na določeno temo v ustrezen program. V tem okviru bo zelo pomembno tudi obveščanje o rezultatih in vključevanje le-teh v programe konvergence in konkurenčnosti.

Mreže za pospešeno izvajanje: regije in mesta bodo – v skladu s postopki, kot so opredeljeni v programih – tesneje sodelovala z Evropsko komisijo. Omrežja za pospešeno izvajanje bodo izbrana z upoštevanjem dodatnih kriterijev, kot so: že obstoječe intenzivno partnerstvo z gospodarskimi in socialnimi partnerji in zavezanost k prenašanju rezultatov v redne programe konvergence in konkurenčnosti.

Konference

Januarja 2006 je bila naznanjena serija treh konferenc »Regije za gospodarske spremembe«. Prva konferenca je potekala 12. in 13. junija 2006, druga 25. in 26. januarja 2007, tretja pa je načrtovana za 7. in 8. marec 2007. Namen teh dogodkov je predstaviti teme, kjer lahko kohezijska politika vpliva na izvajanje lizbonske strategije za posodobitev, pokazati primere dobre prakse in dati priložnost organom upravljanja, ki upravljajo strukturne sklade, da povečajo svoje znanje. Tretja konferenca bo tudi prva letna konferenca, ki bo sovpadala s spomladanskim Svetom in začetkom natečaja za nagrade za inovativne projekte regij za leto 2008.

Inovacije v okviru regionalne politike (12. in 13. junij 2006)

Osrednji tema te konference so bile najboljše prakse v zvezi s spodbujanjem prenosa znanja, inovacijami in grozdi, posebne pozornosti so bili deležni projekti in strategije, ki so bili uspešni v manj uspešnih regijah. Med glavnimi govorniki so bili predsednik Komisije José Manuel Barroso, komisarka Danuta Hübner in komisar Günter Verheugen. Na delavnicah so se pogovarjali o vlogi organov oblasti pri upravljanju inovativnosti in oblikovanju grozdov, razvoju inovativne infrastrukture in storitev podpore, finančnem inženiringu, oblikovanju središč odličnosti, trženju rezultatov raziskav, o vlogi omrežij in prenosa znanja, oblikovanju nadregionalnih projektov in izkušnjah pri kombiniranem financiranju z državnimi sredstvi in sredstvi Skupnosti.

Konference se je udeležilo okoli 600 gostov. Udeleženci so bili predstavniki nacionalnih in regionalnih oblasti, ki so vključene v

Na konferenci »Inovativni ukrepi v okviru regionalne politike«, junij 2006.

pripravo in izvajanje programov strukturnih skladov, predstavniki podjetij, univerz, strokovnjaki za prenos tehnologij in strokovnih omrežij, ki so vključena v raziskave, inovacije in prenos znanja. Konferenco je spremljala tudi razstava inovativnih projektov iz EU, postavljena so bila stojala z informacijskim gradivom o programih SKUPNOSTI in svetovalne stojnice. Med izdelki je bila brošura o konferenci in zapisniki.

Odzivi regionalne politike na demografske probleme (25. in 26. januar 2007)

Namen konference je bil vzbuditi povečati ozaveščenost o demografskih spremembah, ki so vzrok za socialno-ekonomske spremembe, in pokazati, kako naj se evropske regije v okviru evropske regionalne politike in z ustreznimi instrumenti odzovejo na probleme, prepoznajo in NAJBOLJE izkoristijo priložnosti, ki jih ponujajo demografske spremembe. Med glavnimi govorniki so bili: komisarka Danuta Hübner in komisar Vladimir Špidla, predsednik EESO Dimitris Dimitriadis in predsednik Odbora regij Michel Delebarre ter ministri in strokovnjaki iz držav članic in regij. V času konference je predstavnik Eurostata predstavil zadnje napovedi za prebivalce regij v obdobju 25 let, Odbor regij pa je začel projekt »Orodje za preverjanje starosti« (*An age proofing toolkit*).

Poleg plenarne seje so na konferenci potekale še tri seje s po tremi vzporednimi delavnicami. Na prireditvi so bili predstavljeni primeri dobre prakse in je bil tudi dobra priložnost za organe oblasti, ki upravljajo strukturne sklade, da povečajo svoje znanje. Predstavljenih je bilo več kot 500 predstavnikov nacionalnih, regionalnih in lokalnih oblasti, institucij in omrežij, organizacij civilne družbe ter predstavnikov univerz.

Spodbujanje konkurenčnosti z inovativnimi tehnologijami, proizvodi in zdravimi skupnostmi (7. in 8. marec 2007)

Cilj konference je olajšati izmenjavo dobrih praks za izvajanje lizbonske strategije na regionalni ravni s pomočjo kohezijskih instrumentov. S »forumom za izmenjavo in vzpostavljanje omrežij« bodo organi oblasti, ki upravljajo strukturne sklade, agencije za regionalni razvoj, podjetja in drugi partnerji skupaj z do 500 udeleženci imeli priložnost za poglobljanje znanja in vzpostavljanje omrežij. Na devetih delavnicah bodo predstavljeni primeri dobre prakse in upravljanja v okviru evropske regionalne politike na naslednjih področjih:

- majhna in srednje velika podjetja, prenos tehnologij in upravljanja;

Na drugi konferenci »Regije za gospodarske spremembe«, januar 2007.

- inovativne tehnologije, proizvodi in trgi za trajnostno rast;
- boljše regije in mesta za podjetja in za prebivalce.

V sodelovanju s francosko regijo Provence-Alpes-Côtes d'Azur in Odborom regij bo organiziran »forum« Odbor regij bo predstavil projekt »Platforma za spremljanje lizbonskega procesa«, omrežje več kot 60 regionalnih in lokalnih oblasti, ki podrobno spremljajo

in nadzorujejo napredek izvajanja lizbonske strategije in postopek upravljanja te strategije.

Evropska komisarka za regionalno politiko Danuta Hübner bo 8. marca 2007 uradno otvorila natečaj »RegioStars 2008: nagrade za inovativne projekte«. Namen natečaja je prepoznati najboljše evropske prakse na področju regionalnega razvoja.

RegioStars 2008 – nagrade za inovativne projekte

Poziv vsem regionalnim oblastem. Na natečaj prijavite najbolj inovativen projekt, s katerim želite predstaviti dobro prakso v regionalni politiki.

Nagrada

Prva podelitev nagrad RegioStars bo marca 2008 na konferenci »Regije za gospodarske spremembe«, na kateri bodo predstavljeni primeri najboljših praks, ki so bili prijavljeni na natečaj, udeleženci pa si bodo lahko izmenjali izkušnje.

Cilj natečaja RegioStars je prepoznati dobre inovativne prakse v regionalnem razvoju v naslednjih kategorijah:

- Regionalna gospodarstva, ki temeljijo na znanju in inovativnih tehnologijah:
 1. Podpora grozdom in poslovnim omrežjem
 2. Prenos tehnologij iz raziskovalnih inštitutov v MSP-je
- Trajnostni gospodarski razvoj:
 3. Energetska učinkovitost in obnovljivi energijski viri
 4. Okoljske tehnologije

Prijavnica

Vsaka od 268 regij EU-27 lahko odda po eno prijavnico do **29. junija 2007**. Na natečaj RegioStars se lahko prijavijo vsi projekti, ki so bili sofinancirani iz Evropskega sklada za regionalni razvoj ali s predpristopnimi sredstvi. V tem smislu velja projekt za ukrep, ki ima strateške razsežnosti in potencialen vpliv na regije.

Nagrade

Za vsako podtemo bosta podeljeni dve nagradi – ena za projekt na temo konvergenca v regiji in druga za projekt na temo konkurenčnost in zaposlovanje v regiji.

Nadaljnje informacije: http://ec.europa.eu/info/region/innovation/regiostars_en.htm

Regije za gospodarske spremembe

Študije primerov

Generalni direktorat REGIO je pripravil publikacijo z naslovom »**Primeri inovativnih regionalnih projektov**«, ki bo spremljala začetek projekta RegioStars 2008. To je zbirka povzetkov 40 projektnih študij primerov iz programov inovativnih regionalnih ukrepov, ki so bili sofinancirani iz Evropskega sklada za regionalni razvoj kot pomoč regijam pri preizkušanju novih pristopov, partnerstev in regionalnega razvoja. Celotno besedilo teh študij primerov je na voljo na spletni strani projekta »Regije za gospodarske spremembe«: http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/interregional/ecochange/index_en.cfm

Premoščanje vrzeli: Platforma za spremljanje lizbonskega procesa

Michel Delebarre,
predsednik Odbora regij

»Potreba po aktivnejšem delovanju na vseh ravneh oblasti je bila opredeljena kot ključni dejavnik uspeha lizbonske strategije ... Regionalne in lokalne oblasti se morajo v lizbonske reforme vključevati aktivneje in v zgodnejših fazah ciklusa upravljanja ... Odbor regij (OR) si prizadeva za intenzivno spremljanje procesa vključevanja v lizbonski proces in uresničevanja reform v smislu cilja »rast in delovna mesta«. Tako na lokalni kot na regionalni ravni je mogoče storiti še veliko več za aktivnejše vključevanje v strategijo rasti in zaposlovanja ... V izvajanje lizbonske strategije se morajo vključiti vsi akterji na ravni EU, na nacionalni, regionalni in lokalni ravni, po drugi strani pa je aktivno vključevanje mogoče le, če vsi akterji čutijo, da jih predlagane politike zadevajo in da so resnično vključeni v procese sprejemanja odločitev in izvajanja ukrepov.«

Platforma za spremljanje lizbonskega procesa Odbora regij (*Lisbon Monitoring Platform*) je začela delovati 1. marca 2006 z namenom:

- ustvarjati tesnejše povezave v podporo partnerstva za rast in delovna mesta, in sicer s pospeševanjem izmenjave informacij med lokalnimi in regionalnimi oblikovalci politike;
- opredeliti izzive in ovire, in tako podpreti iskanje realističnih in učinkovitih rešitev.

Kaj je platforma?

Je udejanjanje načela partnerstva v praksi, je omrežje regionalnih in lokalnih oblasti ter elektronska platforma hkrati. Platforma nudi informacije o lokalnih in regionalnih razsežnostih strategije, omogoča pregled razvoja teh lokalnih in regionalnih razsežnosti v obliki interaktivne tabele in ustvarja prostor za razpravo. Njen prvi in najpomembnejši cilj pa je oblikovanje skupnosti lokalnih in regionalnih oblasti, ki sodelujejo pri izvajanju strategije za rast in delovna mesta, in tistih, ki bi radi o tem izvedeli več. V letu 2006 je k sodelovanju pristopilo 65 lokalnih in regionalnih oblasti, letos se je ta številka povečala na 100.

Cilji platforme

- Uvesti preglednost s pomočjo spremljanja dogajanja na ravni »civilnih pobud« z nacionalnimi programi reform (akcijski načrti, ki so jih oblikovale države članice za spodbujanje rasti in zaposlovanja).
- Spremljati napredek držav članic pri izvajanju strategije za rast in delovna mesta s stališča regionalnih in lokalnih oblasti.
- Izdelati primerjalno analizo, ki bo omogočila boljše poznavanje dogajanja v drugih državah in regijah.
- Spremljati vključenost regionalne in lokalne ravni v proces upravljanja kohezijske politike EU.
- Preučiti razvijajoče se razmerje med lizbonsko strategijo in kohezijsko politiko in dvigniti ozaveščenost o nacionalnih programih reform in nacionalnih strateških referenčnih okvirih

(strateška dokumenta, v katerih so določeni ukrepi za izvajanje programov strukturnih in Kohezijskega sklada) na ravni lokalnih in regionalnih oblasti.

- Opredeliti specifična gibanja v enajstih skupinah regionalnih in lokalnih oblasti.
- Opredeliti ovire, s katerimi se srečujejo lokalne in regionalne oblasti v procesu izvajanja lizbonske strategije, jih politično opredeliti in poiskati realistične rešitve.
- Pospeševati izmenjavo informacij na regionalni in lokalni ravni (najboljše prakse, problemi).
- Vzpostaviti produktivno omrežje regionalnih in lokalnih oblasti, katerih izkušnje in prispevki bodo sooblikovali politična sporočila Odbora regij na področju lizbonske strategije.
- Pomagati regionalnim in lokalnim oblastem, da učinkoviteje sodelujejo v razpravah na nacionalni ravni.

Kako platforma deluje?

- Platforma za spremljanje in nadzor lizbonskega procesa želi delovati kot koristno operativno orodje za regionalne in lokalne oblasti po vsej EU, saj ponuja podrobne regionalne statistične podatke, dokumentacijski center in interaktivne forume, v okviru katerih bodo regionalni/lokalni predstavniki lahko izmenjevali informacije (najboljše prakse, izzivi) o temah, povezanih z lizbonsko strategijo.

Poleg elektronskega vidika platforme so tu še številne delavnice, katerih udeleženci bodo skupaj s sodelujočimi v projektu platforme zgradili resnično »skupnost«.

Rezultati spremljanja bodo objavljeni v poročilu Odbora regij 2008, ki ga je v svojih sklepih zahtevalo predsedstvo Sveta Evropske unije leta 2006. Rezultati bodo Odboru regij v pomoč tudi pri drugih dejavnostih.

Nadaljnje informacije: <http://lisbon.cor.europa.eu/analysis@cor.europa.eu>

Avstrija/Estonija/Francija/Nemčija/Romunija/Švedska/Rusija

»CLOE« – povezovanje podjetniških grozdov v Evropi

Povezana podjetja ali podjetniški grozdi (ang.: clusters) so omrežja združljivih oziroma konkurenčnih, medsebojno povezanih podjetij, ki sodelujejo z namenom krepitve panoge na določenem območju. Omrežja podjetjem omogočajo lažji dostop do izmenjave informacij v določeni regiji in v okviru posamezne panoge. Vendar pa pretok informacij med posameznimi podjetniškimi grozdi ni tako dober in vodje podjetniških grozdov imajo pogosto težave, ko skušajo dobiti natančen pregled tega, kaj se v praksi obnese in na kakšen način podjetniški grozdi v drugih panogah dosegajo dobre rezultate. Povezana podjetja so tudi slabo prepoznavna v javnosti, saj nimajo kritične mase, ki bi jo potrebovala za oglaševanje svoje organizacije in zamisli v drugih regijah Evrope in zunaj nje.

Poglavitni cilj projekta CLOE (Povezovanje podjetniških grozdov v Evropi), ki se financira v okviru pobude Interreg IIIC in Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), je vzpostavljanje evropskega omrežja podjetniških grozdov. V ta namen med julijem 2004 in junijem 2007 sodelujejo javni in zasebni partnerji iz šestih držav članic in iz Rusije. Ključni cilji projekta so: (a) učenje iz izkušenj podjetniških grozdov v drugih panogah in regijah; (b) spodbujanje izmenjave znanj in strokovnih dognanj v okviru grozdov malih in srednje velikih podjetij, ki delujejo v isti panogi; in (c) izboljšanje prepoznavnosti podjetniških grozdov v partnerskih regijah, v drugih evropskih regijah in v državah, kot sta Kitajska in ZDA.

Stojnica projekta CLOE na Kongresu TCI v Lyonu, Francija.

CLOE – Povezovanje podjetniških grozdov v Evropi
Projekt: CLOE – Povezovanje podjetniških grozdov v Evropi
Program: Interreg IIIC (Zahod)
Celotni stroški: 1.808.000 EUR
Prispevek EU: 800.000 EUR
Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR)
Izvajanje: od julija 2004 do junija 2007

Dr Adolf M. Kopp
Wirtschaftsförderung Karlsruhe
Zähringerstr. 65a
D-76124 Karlsruhe
Tel.: (49-721) 133 7300
Faks: (49-721) 133 7309
adolf.kopp@wifoe.karlsruhe.de
<http://www.clusterforum.org>

Rezultat delavnic v okviru projekta CLOE je priročnik o upravljanju podjetniških grozdov, ki je povzetek najboljših praks za vzpostavljanje in vodenje podjetniških grozdov, kot jih je opredelilo omrežje. Omrežje razvija tudi spletno stran za notranjo in zunanjo komunikacijo: na voljo so informacije o dejavnostih malih in srednje velikih podjetij in drugih organizacij, vključenih v posamezne podjetniške grozde. Podjetja, povezana v podjetniške grozde, v okviru omrežja spoznavajo dobre prakse na področju organizacije in virov, usposabljanja, orodij in metod sodelovanja. Prav tako razvijajo sodelovanje in sinergije z drugimi podjetji iz podjetniških grozdov, ki delujejo v istih panogah; vključena so v skupno, mednarodno strategijo trženja, ki projektu CLOE omogoča umestitev v mednarodni prostor in dostop do ciljnih trgov.

Projekt je bil deležen pozornosti v evropskem prostoru podjetniških grozdov in se lahko pohvali s konkretnimi rezultati. Po vzpostavitvi dobre, z informacijami bogate spletne strani (clusterforum.org) se je platforma iz »zbirke podatkov« preoblikovala v interaktivni forum z iskalnikom za stike z več kot 230 podjetniškimi grozdi, ki so v zbirki podatkov projekta CLOE. Še en pomemben dosežek je bil leta 2006 dokončani *Priročnik za upravljanje podjetniških grozdov*, ki je referenčna knjiga za vzpostavljanje in upravljanje podjetniških grozdov. Tudi delavnica za posamezne panoge v Linzu, v kateri je sodelovalo 80 udeležencev, je bila uspešna prireditve, namenjena podjetjem iz regij v okviru CLOE, in zainteresiranim direktorjem podjetniških grozdov iz vse Evrope.

Avstrija/Nemčija/Madžarska/Italija

»REGINS« – vključevanje malih in srednje velikih podjetij v evropsko gospodarstvo

Regionalni razvoj je odvisen od konkurenčnosti malih in srednje velikih podjetij in njihovega vključevanja na evropske in svetovne trge. Zato je učinkovito vzpostavljanje omrežij MSP-jev, še posebej v tehnološko usmerjenih panogah, pomembno na regionalni in mednarodni ravni. A na voljo je le malo informacij o učinkovitosti omrežij in podjetniških grozdov v različnih regionalnih okoljih. Poleg tega omrežja in podjetniški grozdi povečini delujejo lokalno oziroma regionalno in sodelovanja na medregionalni oziroma evropski ravni je zelo malo. Projekt REGINS raziskuje status quo na področju upravljanja tematskih podjetniških grozdov v sodelujočih regijah in izvaja podprojekte na področju povezovanja institucij iz sodelujočih regij v avtomobilskem in logističnem sektorju in sektorju biotehnologij.

V projektu REGINS (*REGional standardised Interfaces for a better integration of regional SMEs in the European Economy*) sodelujejo štiri regije iz Avstrije, Nemčije, Madžarske in Italije. Projekt je v obdobju 2004–2007 upravičen do sredstev v okviru pobude Interreg IIIC in Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR). Skupni cilj projekta REGINS je spodbujati prenos strokovnega znanja in izkušenj s področja upravljanja podjetniških grozdov, regionalnih inovacij in politike medsebojne podpore malih in srednje velikih podjetij in postaviti temelje za dolgoročno in strateško sodelovanje. Podcilji projekta so: (a) krepitev partnerstev javno-zasebno; (b) pospeševanje izmenjave izkušenj in prenosa strokovnega znanja in izkušenj na specifičnih tematskih področjih; (c) vzpostavljanje regionalnih omrežnih uradov za podporo povezovanja partnerjev v regiji; (d) ocenjevanje najsodobnejših

Upravni odbor in osebje projekta REGINS na sestanku v Gmudenu, Avstrija.

tehnik upravljanja podjetniških grozdov v sodelujočih regijah; (e) omogočanje standardiziranih stikov med številnimi malimi in srednjimi podjetji v okviru regionalnih omrežij, ki že obstajajo v sodelujočih regijah.

Projekt REGINS bo zagotovil primerjalen pregled politik upravljanja podjetniških grozdov, instrumentov in njihove učinkovitosti v partnerskih regijah. Pregledali bodo obstoječe strukture in ocenili njihovo uspešnost. Razvili bodo nove pristope. Program mentorstva bo spodbujal vključevanje rezultatov v politike regionalne podpore in instrumente za vzpostavljanje omrežij. Skupne dejavnosti vzpostavljanja omrežij in struktur (standardizirani stiki) bodo omogočile sodelovanje upravljaljskih struktur podjetniških grozdov, kar bo prineslo zmanjšanje stroškov zagonov projektov in transakcij, skrajšanje reakcijskega časa in usklajenost vsebin projektov s cilji malih in srednjih podjetij. Podprojekti v okviru izbranih tematskih prednostnih nalog si bodo prizadevali vzpostaviti stabilne medregionalne povezave med koordinatorji regionalnih omrežij in člani omrežij.

Na osnovi analize trenutnega stanja in medregionalnega sistema vrednotenja je nastal priročnik dobrih praks, ki povzema dejavnosti upravljanja podjetniških grozdov v partnerskih regijah in daje splošna priporočila za vzpostavljanje in upravljanje regionalnih podjetniških grozdov, predvsem za avtomobilski in logistični sektor in sektor biotehnologij. Vsi partnerji so sodelovali pri promociji projekta REGINS na različnih regionalnih, medregionalnih in mednarodnih sejmih in prireditvah. Poleg tega so projekt REGINS predstavili na številnih mednarodnih delavnicah in obiskih delegacij na Zgornjem Avstrijskem, v regiji mesta Stuttgart, v Lombardiji in Zahodni Panoniji.

Projekt: REGINS – Standardizirani regionalni stiki za boljše vključevanje regionalnih malih in srednje velikih podjetij v evropsko gospodarstvo

Program: Interreg IIIC (Vzhod)

Celotni stroški: 7.035.223 EUR

Prispevek EU: 3.667.611 EUR

Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR)

Izvajanje: od februarja 2004 do marca 2007

Mr Andreas Hubinger

Clusterland OÖ GmbH

Hafenstraße 47-51

A-4020 Linz

Tel.: (43-70) 79810/5082

Faks: (43-70) 79810/5080

andreas.hubinger@clusterland.at

<http://www.regins.org>

Avstrija/Češka /Nemčija/Poljska/Slovenija

»RegioSustain« – od biomase do energije – trajnost za regionalne gospodarske cikle

Pridelovanje in uporaba biomase za proizvodnjo energije je inovativen način oblikovanja ciklov regionalnih vrednosti, pri katerem celotna dodana vrednost, od pridelave biomase do proizvodnje in porabe elektrike, ostaja v regiji. Izkušnje kažejo, da uporaba biomase kot alternativnega vira energije pripomore k razvoju regionalnega gospodarstva, še posebej v regijah, ki so usmerjene v kmetijstvo in gozdarstvo. Vendar pa mnogim takim regijam primanjkuje strokovnega znanja, izkušenj in orodij, ki so potrebni za pravilno oblikovanje regionalnih ciklov proizvodnje biomase, proizvodnje energije in njene porabe.

»RegioSustain« je medregionalno omrežje, ki je bilo vzpostavljeno v okviru pobude Interreg III C, financira pa ga Evropski sklad za regionalni razvoj. »RegioSustain«, ki povezuje štirinajst javnih in zasebnih partnerjev in raziskovalnih ustanov v regijah in mestih petih držav članic, želi omogočiti regijam izkoriščanje zanemarjenega potenciala v sektorjih kmetijstva in gozdarstva, in sicer z uporabo biomase za proizvodnjo energije. Cilj projekta je torej izboljšanje dosegljivega strokovnega znanja in izkušenj ter orodij, ki so potrebni za učinkovito uporabo biomase za proizvodnjo energije in kot orodja za trajnostni razvoj, ter izboljševati ozaveščenost lokalnih in regionalnih akterjev in javnosti.

»RegioSustain« regijam pomaga pri razvoju alternativnih virov energije, saj tako povečujejo svojo neodvisnost od uvoza energije. Regije tudi podpira v njihovih prizadevanjih za povečanje raznolikosti virov dohodka v sektorjih kmetijstva in gozdarstva in podpira ohranjanje tradicionalnih kulturnih krajin v gozdarskem in kmetijskem sektorju. Med drugim sodelujoči pripravljajo analize

Izmenjava izkušenj je eden od pglavitnih ciljev projekta RegioSustain. Redni obiski na terenu s partnerji v projektu za vzorčne pobude – na sliki je sistem ogrevanja z ivermi – je verjetno najbolj praktičen način izmenjave in prenosa najboljših praks.

Projekt: RegioSustain
Program: Interreg III C (Vzhod)
Celotni stroški: 704.000 EUR
Prispevek EU: 507.000 EUR
Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR)
Izvajanje: od junija 2004 do junija 2007

Stik:
Dr agr. Elke Knappe
Leibniz-Institut für Länderkunde e.V.
Schongauerstraße 9
D-04329 Leipzig
Tel.: (49-341) 255 65 00
Faks: (49-341) 255 65 98
info@ifl-leipzig.de
<http://www.regiosustain.net>

dosegljivega strokovnega znanja in izkušenj in lokalnega potenciala za uporabo biomase za proizvodnjo energije. Partnerji v okviru številnih delavnic, konferenc, razstav in usposabljanj prenašajo in razširjajo strokovno znanje, izkušnje in orodja. Vzpostavljajo tudi regionalna informacijska in servisna središča za podporo širjenja informacij, znanja in dejavnosti usposabljanja.

Cilji omrežja med junijem 2004 in junijem 2007 so: (a) vzpostaviti omrežje strokovne usposobljenosti, in sicer s pomočjo izmenjave izkušenj in primerov najboljših praks ter prenosa strokovnega znanja in izkušenj; (b) spodbujati strukturne spremembe na podeželskih področjih z zagotavljanjem alternativnih virov dohodka, z izboljšanjem konkurenčnosti kmetijstva in gozdarstva in z upoštevanjem načela trajnostnega razvoja; (c) uporabiti obstoječi potencial v kmetijstvu in gozdarstvu; (d) stabilizirati prikrajšane regije z vzpostavljanjem regionalnih gospodarskih ciklov.

Izvajanje projekta RegioSustain ni neposredno povezano z gradnjo toplarn, temveč gradi temelje za izvajanje tovrstnih projektov, in sicer s prenosom strokovnega znanja in izkušenj o specifičnih potencialih, o možnostih za vzpostavljanje gospodarskih ciklov v sodelujočih regijah, pa tudi o njihovih pomanjkljivostih in o možnostih za finančno podporo. Dejavnosti, ki so izjemno raznolike, lahko razdelimo v štiri skupine: analize, usposabljanje, srečanja in razširjanje rezultatov ter odnosi z javnostjo. Bistveni dejavnik uspešnega izvajanja ukrepa v okviru sodelujočih regij so regionalne delovne skupine, ki se redno sestajajo in predstavljajo platformo za razprave z lokalnimi akterji, pa tudi z zunanjimi strokovnjaki.

Irska

Rasti skupaj z naravo

Nov razvoj gozdno-rekreacijskega parka Lough Key (Lough Key Forest & Leisure Park) na zahodu Irske pomeni novo življenje za uveljavljeno turistično znamenitost in nov zagon za lokalno gospodarstvo.

Gozdno-rekreacijski park Lough Key se nahaja na slikovitem zgodovinskem območju, ki se razteza na 350 hektarih, poraščenih z gozdovi, sredi katerih se nahaja jezero s številnimi otočki. Jezero Lough Key je široko približno pet kilometrov in je osrednja privlačnost parka. Pisatelji že tisoč let beležijo zgodovino jezera: prvi zapis v *Analih Lough Keya (Annals of Lough Key)* sega v leto 1041, hranijo pa jih v dublinskem Trinity College. V novejših časih je bilo jezero s svojo okolico del posestva Rockingham Estate, ki je bilo last Sira Johna Kinga in njegovih naslednikov vse do 1957. Posestvo so takrat prodali Zemljiški komisiji Irske in kmalu je bil ustanovljen park Lough Key Forest. Gre za enega najboljših in najslikovitejših gozdnih parkov na Irskem. Med znamenitostmi parka sodijo: vrtovi, sprehodi po naravi, arheološka najdišča, utrdbe in podzemne dvorane, razgledni stolp in izleti s čolnom na otoke. Na vrhuncu slave, v sedemdesetih in osemdesetih letih prejšnjega stoletja, je park letno obiskalo skoraj dvesto petdeset tisoč turistov. A število obiskovalcev se je postopoma zmanjševalo, deloma zaradi spremenjenih vzorcev na področju turizma in rekreacije, deloma pa zaradi pomanjkanja naložb.

Razgled s treh vrhov

Sredi devetdesetih let je Coillte, državno podjetje za gozdarstvo in upravljanje z zemljišči, ki je lastnik parka, začelo izvajati obsežen razvojni projekt v partnerstvu z Okrožnim svetom Roscommona. Projekt je vključeval rušenje dela obstoječe infrastrukture v parku ter prenovo in razvoj preostale infrastrukture. V času tega novega razvoja je park pridobil številne nove znamenitosti. Ena najbolj

Igrišče v gozdno-rekreacijskem parku Lough Key, Irska.

inovativnih pridobitev je prenovljena sprehajalna pot *Tree Canopy Walk*, ki vijuga po treh vrhovih skozi gost drevesni prerast od centra za obiskovalce vzdolž obale jezera Lough Key.

Druge pridobitve so še novi dvoranski pustolovski center za odrasle in otroke in nov center za obiskovalce, kjer so na voljo informacije o bogati in raznoliki krajini Lough Keya. V procesu posodobitve parka so bili zgrajeni objekti in znamenitosti, za dostop do katerih morajo obiskovalci plačati, vendar pa park še vedno ponuja prost vstop za tradicionalne rekreacijske uporabnike gozdov.

Rezultati

Posodobljeni gozdno-rekreacijski park Lough Key bo odprl svoja vrata aprila 2007. Predvidevajo, da ga bo v prvem letu delovanja obiskalo okrog 60.600 obiskovalcev, v petem letu pa že 121.300.

V času polnega obratovanja bo park zagotavljal od dvanajst do šestnajst delovnih mest. Tudi posredno bo omogočal ustvarjanje novih zaposlitvenih priložnosti na področjih, kot so priprava in dostava hrane, izobraževanje, z vodo in naravo povezane rekreativne dejavnosti. Gozdno-rekreacijski park Lough Key je paradni projekt regije, obiskovalce pa bo privabljal tudi v druga turistična središča v regiji, in tako pripomogel k vzpostavljanju regionalnega podjetniškega grozda na področju turizma in storitev. Prenova gozdno-rekreacijskega parka Lough Key je uporaben vzgled sodelovanja med državnim podjetjem za gozdarstvo in upravljanje z zemljišči, lokalnimi oblastmi in organizacijo za razvoj turizma na področju razvoja visoko kakovostnih turističnih privlačnosti.

Projekt: Gozdno-rekreacijski park Lough Key

Program: Cilj 1 (2000–2006)

Celotni stroški: 9.000.000 EUR

Prispevek EU: 5.700.000 EUR

Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR)

Izvajanje: 2000–2006

Stik:

Mr Neil Armstrong

General Manager

Lough Key Forest & Leisure Park, Rockingham, Boyle, Co

Roscommon, Ireland

Tel.: (353-71) 966 32 42

Faks: (353-71) 966 32 43

loughkey@roscommoncoco.ie

<http://www.loughkey.ie>

Belgija/Nemčija/Nizozemska

Zdravstvo brez meja

Nova čezmejna povezava akterjev iz zdravstva v evroregiji Meuse-Rhine (EMR) je dokaz prednosti, ki jih prinaša obravnava zdravstvenih sistemov na »evropski« ravni.

EMR je čezmejna regija, ki obsega dele Belgije (Liège in Limburg), Nemčije (Aachen) in Nizozemske (Limburg). Regija ima približno 3,7 milijona prebivalcev, ki govorijo tri različne jezike in živijo v treh različnih pravnih sistemih, poleg tega pa gojijo štiri zelo različne kulture. Kljub tem razlikam se lahko EMR pohvali z dolgo zgodovino čezmejnega sodelovanja, predvsem na področju zdravstvenih storitev. Projekt v okviru pobude Interreg I, ki se je začel leta 1992, je postavil temelje za sodelovanje na področju zdravstva. Sodelovanje se je še okrepilo v okviru programov Interreg II in Interreg III, ki sta prinesla intenzivnejše sodelovanje med bolnišnicami, zdravstvenimi zavarovalnicami in drugimi akterji iz zdravstva v regiji, in razvoj cele vrste čezmejnih zdravstvenih storitev. Danes čezmejno omrežje vključuje bolnišnice, zdravstvene zavarovalnice, organizacije bolnikov, zdravnike, javne zdravstvene službe, odgovorne za politiko zdravstva in državne ustanove.

Prosto gibanje bolnikov

V začetno fazo sodelovanja so bile vključene samo bolnišnice, poudarek pa je bil na ocenjevanju potreb po zdravstvenih storitvah in na raziskovanju struktur, potrebnih za vzpostavitev čezmejnih zdravstvenih storitev. Pozneje se je razvila povezava med bolnišnicami in zdravstvenimi zavarovalnicami, kar je dalo okvir za obravnavo bolj praktičnih tem zagotavljanja čezmejnih zdravstvenih storitev in za odstranjevanje ovir za prosto gibanje oseb, ki potrebujejo tovrstne storitve. Tako so leta 2000 uvedli posebno kartico mednarodnega zdravstvenega zavarovanja, ki je zavarovancem omogočila koriščenje zdravstvenih storitev čez mejo.

V središču poznejšega projekta Interreg III »Čezmejno zagotavljanje zdravstvenih storitev v evroregiji Meuse/Rhine« (*Zorg over de grens*, 2002–2005) je bilo razširjeno omrežje, ki ga je sestavljalo deset organizacij za financiranje v zdravstvu in pet bolnišnic. Bolnišnice in finančne organizacije so podpisale posebne pogodbe o sodelovanju in so skupaj podprle približno petnajst čezmejnih projektov. Projekt je tudi olajšal čezmejne stike med zvezami bolnikov in omrežji za nego starejših, spodbudil sodelovanje na področju nege za odvisnike od drog, sodelovanje med institucijami za višje izobraževanje in sodelovanje pri izvajanju projektov zdravstvene ekologije. Rezultat projekta je tudi sodelovanje pri Poročilu o zdravju evroregije in organizacija zdravstvenih konferenc v evroregiji.

Projekt: Čezmejno zagotavljanje zdravstvenih storitev v evroregiji Meuse/Rhine (Zorg over de grens)
Program: Interreg IIIA
Celotni stroški: 1.670.000 EUR
Prispevek EU: 835.000 EUR
Izvajanje: med 2002 in 2006
Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR)

Stik:

Prof. Dr Jacques Scheres
Euregional Coordinator
University Hospital Maastricht
Postbus 5800, 6202 AZ, Maastricht
Tel.: (31-43) 387 59 92
Faks: (31-43) 387 79 77
jsch@eepz.azm.nl (jscheres@knmg.nl)

Zgled

Naštejmo nekaj najpomembnejših dosežkov čezmejnega sodelovanja na področju zdravstva v EMR:

- klinično sodelovanje med bolnišnicami, npr., srčne operacije za otroke, PET-scan, otroška onkologija, zdravljenje opeklin, krvnožilni posegi, bolezenska debelost itd.;
- krog kakovosti bolnišnic v evroregiji;
- sodelovanje ustanoviteljev v zdravstvu;
- kartica mednarodnega zdravstvenega zavarovanja;
- informacijska spletna stran in platforma o čezmejnih zdravstvenih storitvah v EMR;
- razširjanje omrežja bolnišnic, zavarovalnic, bolnikov, zdravnikov, farmacevtov in drugih ustreznih partnerjev, kot so univerze;
- primerjava stroškov posameznih bolnišničnih storitev v treh državah EMR;
- primerjava stroškov bolnišničnih storitev in preglednosti v predpisih in povračilih za zdravniško pomoč v EMR;
- primerjava storitev za kronične bolnike v EMR, npr. za bolnike s sladkorno boleznijo;
- čezmejno sodelovanje služb za nujne prevoze v EMR.

Evroregija Meuse-Rhine je uporaben zgled čezmejnega sodelovanja na področju zdravstva v Evropi. Uspeh projekta je že povzročil premik v politiki Evropske unije, ki zdaj priznava koristi obravnave zdravstvenih sistemov na „evropski“ ravni.

Danska/Švedska

Biotehnologija brez meja

Rezultat čezmejnega sodelovanja med organi oblasti in industrijo znanosti o življenju v regiji Øresund je Medicon Valley, vodilni podjetniški grozd na področju biotehnologije.

Ko sta se švedska in danska vlada leta 1991 odločili za gradnjo stalne povezave čez ožino Øresund, sta nameravali vzpostaviti čezmejno regijo, kjer bi se lahko razvijalo gospodarsko, socialno in kulturno sodelovanje. Rezultat je regija Øresund, ki obsega širše območje Københavna in regijo Scania na jugu Švedske, in pokriva področje približno 100 km² s 3,5 milijona prebivalcev. Industrija, univerze in javni sektor so pozneje vzpostavili Znanstveno regijo Øresund Science (OSR) za pospeševanje gospodarskega razvoja v regiji.

Prednostni cilj OSR je bil izgradnja platform oziroma podjetniških grozdov v najuspešnejših sektorjih regije, kot so biotehnologija, IKT, okolje in prehrabena industrija. Danes največji in najuspešnejši podjetniški grozd je sektor biotehnologije/zdravstva, znan pod imenom Medicon Valley. Zamisel za Medicon Valley se je porodila sredi devetdesetih, ko so se regionalni organi oblasti in industrija znanosti o življenju dogovorili za sodelovanje na področju mednarodne promocije regije in se odločili, da poskušajo doseči cilj postati najprivlačnejša bioregija v Evropi in ena od petih najprivlačnejših bioregij na svetu.

Od podjetniškega grozda do skupnosti

Regionalni razvojni agenciji Copenhagen Capacity in Position Skåne že od leta 1997 pospešujeta naložbe v Medicon Valley. Poleg tega uveljavljeno združenje Medicon Valley spodbuja lastno rast in razvoj: leta 1997 je ustanovilo akademijo Medicon Valley Academy (MVA). MVA deluje kot moderator in pospeševalec

izmenjave informacij in znanja in sodelovanja med podjetji, univerzami, bolnišnicami in drugimi organizacijami v okviru Medicon Valley. MVA je bila upravičena do financiranja v okviru programa Interreg IIA Øresund, sredstva pa so prispevali tudi javni in zasebni akterji iz regije.

Rezultat sodelovanja med univerzami v regiji je univerza Øresund, ki usklajuje poučevanje in raziskovanje in pomaga načrtovati nove raziskovalne ustanove na področju znanosti o življenju v regiji. Drug pomemben rezultat sodelovanja je bila ustanovitev prve družbe s tveganim kapitalom v regiji, Medicon Valley Capital (MVC). MVC so ustanovili vlagatelji iz obeh držav in podpira zagone in razvoj podjetij na področju znanosti o življenju.

Farmaceutska »Silicijeva dolina«

Danes Medicon Valley združuje celo vrsto velikih farmacevtskih podjetij, brez primere v evropskem in morda celo v svetovnem merilu. S podporo uspešnih akademskih in kliničnih raziskav na področju znanosti o življenju je ta edinstveni sektorski podjetniški grozd Medicon Valley oblikoval v vodilno svetovno podjetje na štirih komercialno najpomembnejših področjih medicine: sladkorna bolezen, vnetja/imunologija, nevroznanost in rak. Ker je Medicon Valley stičišče strokovnega znanja in izkušenj je seveda spodbudno okolje za nova podjetja na področju znanosti o življenju. Od leta 1997 je Medicon Valley botroval 114 zagonom podjetij (v povprečju 13 na leto v obdobju med 1997 in 2005) in privlači več neposrednih tujih naložb na področju znanosti o življenju kot katera koli druga evropska regija. Medicon Valley je danes dom več kot 300 podjetij, ki poslujejo v sektorjih biotehnologije, medicinske tehnologije in farmacije, in so zaslužna za približno 60 % dansko-švedskega izvoza zdravil in naprav.

Naj naštejemo nekaj največjih dosežkov Medicon Valley:

- 300 podjetij s področja znanosti o življenju,
- 14 univerz,
- 26 bolnišnic, od tega enajst univerzitetnih,
- 41.000 zaposlenih na področju znanosti o življenju,
- 14.000 raziskovalcev,
- 150.000 študentov, od tega 2000 študentov doktorskega študija na področju znanosti o življenju in
- podjetniški grozd, ki ustvari približno 60 % rezultatov na področju znanosti o življenju v Skandinaviji.

Projekt: Medicon Valley

Program: Interreg

Celotni stroški: 3.950.000 EUR

Prispevek EU: 1.980.000 EUR

Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR)

Izvajanje: od 28.2. 2002 do 27.2. 2005

Stik:

Mr Ulf Åberg

Business Development Manager

Food & Food Technology, Life Science

Department of Economic Development & Innovation

Region Skåne, Stortorget 9

SE-211 22 Malmö

Tel.: (46-40) 623 97 48 (direct and cell)

GSM: (46) 768 87 04 48

Faks: (46-40) 35 92 04

ulf.aberg@skane.se (Skype: ulfgoranaberg)

<http://www.skane.com/invest>

Italija

Podjetniški grozd na področju gozdarstva in tehnologij v Bolzanu: inovativnost in sodelovanje med malimi, tradicionalnimi družinskimi podjetji

Regija Bolzano je podprla vzpostavitev podjetniškega grozda na področju gozdarstva in tehnologij »Cluster Holz & Technik«, ki vključuje 175 podjetij. Večinoma gre za mala družinska podjetja z nizko stopnjo inovativnosti, zato člani grozda sodelujejo pri razvoju inovacij na področjih, kot so centri za wellness, trajnostne stavbe, optimizacija razsvetljave in akustična optimizacija.

Neodvisna provinca Bolzano (nem.: Južna Tirolska oziroma Südtirol; večina prebivalcev govori nemško) je alpska regija, kjer lesene zgradbe in izdelki iz lesa predstavljajo tradicionalni sektor lokalnega gospodarstva. Vendar pa lokalna podjetja (večinoma zelo mala podjetja), ki delujejo na relativno zaprtem trgu in z omejenimi zmogljivostmi na področju razvoja in raziskav, niso ustrezno opremljena za soočenje z izzivi globalizacije in na splošno niso konkurenčna zunaj regionalnega trga. Glavni izziv za sektor gozdarstva je posodobitev in razširitev trga, pa tudi pospeševanje prenosa tehnologij s ciljem identifikacije novih proizvodov, strokovnega znanja, izkušenj in proizvodnih postopkov.

Regionalna podpora

Regionalne oblasti so spodbujale ustanovitev podjetniškega grozda in objavile tri javne razpise, v katerih so povabile mala in srednja podjetja k oddaji predlogov projektov s ciljem pospeševanja inovativnosti. Finančno podporo je prejelo osem projektov, v katere je bilo vključenih osemindvajset podjetij. Projekti so potekali na naslednjih področjih: izboljšanje akustike in razsvetljave, notranja oprema v sektorju wellnessa (gostišča, zdravilišča itd.), razvoj in trženje ergonomsko oblikovanega pohištva, inovacije izdelki/trg/tehnologija in informacijska platforma za sektor gozdarstva.

Na primer, »Eurokustik«, enega od financiranih projektov, so predlagali trije mizarji, ki so želeli razviti nove načine oblikovanja prostorov z najboljšo akustiko. Po posebnem usposabljanju, ki sta ga nudila dva avstrijska strokovnjaka, so mizarji zgradili prvi prototip akustične dvorane. Potem je dvorano na svoji turneji preizkusil simfonični pihalni orkester, kar je omogočilo meritve učinka postavitve pohištvene opreme na prenašanje zvoka in glasbe. Rezultat uspešnega projekta so bile pogodbe s podjetji iz zasebnega sektorja (konferenčne in koncertne dvorane za hotele oziroma glasbene skupine, delovni prostor v podjetjih) in iz javnega sektorja (športne dvorane, gasilske postaje).

Istočasno so izvajali tudi nekatere horizontalne ukrepe, na primer: podpora udeležbi na mednarodnih sejmih in organizaciji študijskih obiskov; posebna usposabljanja na področju ustreznih tehnologij; študija v sektorju gozdarstva v severni Italiji; vzpostavitev tehnoloških certifikatov (nalepke) za akustične naprave in svetila; razvoj zbirke podatkov o profilu podjetij; organizacija rednih delavnic in prireditev (npr., »Pogovori o gozdarstvu«); razvoj Centra za usposabljanje na področju akustike

Projekt: Cluster Alpine Network (CAN) – podjetniški grozd na področju gozdarstva in tehnologij

Program: Inovativni ukrepi (2000–2006)

Celotni stroški: 740.360 EUR

Prispevek EU: 370.180 EUR

Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR)

Izvajanje: od januarja 2002 do decembra 2004

Stik:

Wood and Technologies Cluster

Dott. Albert Überbacher, Cluster Manager

CAN Südtirol

Via Siemens 19

I-39100 Bolzano

Tel.: (39-471) 56 81 47

Faks: (39-471) 56 81 45

albert.ueberbacher@can-suedtirol.it

<http://www.can-suedtirol.it>

in osvetljenosti lesene opreme; vzpostavitev informacijskega in komunikacijskega središča.

Podjetniški grozd, ki povezuje tako proizvajalce kot ponudnike storitev, sestavlja: 60 % tesarjev, 20 % mizarjev, 10 % arhitektov in 10 % drugih podjetij (oblikovalci, tehniki za akustiko in razsvetljavo).

Nadaljnji razvoj

Ko se je program leta 2004 zaključil, je imel podjetniški grozd 130 članov in izvoljen predstavniški odbor. Dve leti pozneje je bilo članov že 175. Vzpostavili so tri delovne skupine (»Inovativne zgradbe iz lesa«, »Optimalna notranja uporaba svetlobe« in »Zdravje, alpski centri za wellness in inovativna območja«), ki članom posredujejo informacije, strokovno znanje, izkušnje in podpirajo projekte sodelovanja. Trenutno finančno podporo Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) prejema sedem od osmih projektov, načrtujejo pa tudi že dva nova projekta (»Kopališča za hotele s tremi zvezdicami« in »Gradnja hiš iz lesa, primernih za podnebje južnih krajev«). Razvili so tudi »Nalepko tehnološke kakovosti«, trenutno pa poteka tudi projekt medregionalnega sodelovanja »Dodana vrednost v prehrambeni industriji«, ki se financira v okviru programa Interreg III C.

Švedska

Mreža svetovalcev za inovacije za mala in srednja podjetja

Na zahodu Švedske skupina »svetovalcev za inovacije« pomaga malim in srednjim podjetjem pri opredeljevanju njihovih potreb po inovacijah, pomagajo pa jim poiskati tudi vir strokovnega znanja za nadaljnji razvoj.

Västra Götaland je vodilna švedska industrijska regija, kjer industrijski sektor predstavlja hrbtenico regionalnega gospodarstva in zaposlovanja izven širšega območja Göteborga. Okrog 40 % prebivalstva regije je zaposlenega v industriji oziroma v z industrijo povezanih storitvah.

Študija RITTS, (1) izpeljana v letih 1999 in 2000 na podlagi devetsto intervjujev s podjetji, je pokazala nove potrebe malih in srednjih podjetij, ki jih ta niso mogla zadovoljiti, in nizko stopnjo inovacij in tveganja v industrijskih malih in srednjih podjetjih v regiji. Viri znanja so bili razpršeni in mala in srednja podjetja niso vedela, na koga naj se obrnejo za pomoč. Mala in srednja podjetja so imela drugače potrebe, predvsem v smislu tehnične usposobljenosti, pa tudi na področjih trženja in povezovanja v omrežja za doseganje potencialnih kupcev. Zato je bilo treba ustvariti tesnejše povezave med ponudniki znanja ter malimi in srednjimi podjetji.

Leta 2003 je regija Zahodna Švedska začela izvajati projekt »Regionalni sistem inovacij svetovnega razreda za industrijska mala in srednja podjetja« v treh podregijah, Fyrbodalu, Sjuhäradu in Skaraborgu. Projekt se je predčasno končal zaradi premajhne podpore v podregiji Fyrbodal, ki je prejela sredstva iz programa »Inovativni ukrepi« za lastne projekte eksperimentiranja na tem področju.

Druga faza

Druga faza projekta se je nadaljevala v preostalih dveh podregijah, in sicer v obdobju od aprila 2003 do avgusta 2005. Projekt

»Regionalne storitve inovativnosti svetovnega razreda – IF-net Västra Götaland« je vodil IVF, Švedski institut za industrijske raziskave. Projekt je obsegal naslednje dejavnosti:

- Vzpostavili so omrežje vseh ponudnikov znanja s področja industrije. Omrežje je vodila skupina za upravljanje, ki so jo sestavljali vodje projektov iz regije, instituti za industrijske raziskave in združenja za podjetniški razvoj.
- V okviru omrežja so pridobili in usposobili »svetovalce za inovacije«. Skupina za upravljanje je pri izboru svetovalcev uporabila naslednja merila: predhodne izkušnje v industriji, zmožnost in pripravljenost za komunikacijo z vzpostavljeno skupino ključnih oseb v malih in srednjih podjetjih in zmožnost za celosten pristop k iskanju rešitev za posamezna mala in srednja podjetja namesto iskanja specifičnih problemov v okviru posameznikovega osebnega strokovnega področja. Svetovalci za inovacije so se udeležili usposabljanja, ki jim je omogočilo, da delajo kot ambasadorji skupnega znanja in usposobljenosti omrežja.
- Svetovalci za inovacije so obiskali industrijska mala in srednja podjetja, da bi jim pomagali pri razvoju. Osebni obiski so bili najboljši način za vzpostavljanje stikov in zaupanja, priročniki in informacijski material so služili samo kot »opomnik«. Prvi obisk je trajal eno do dve uri, sledilo pa mu je še največ dvajset ur za analizo in pripravo predloga razvojnega projekta.
- Če je podjetje po obisku podalo povpraševanje, je svetovalec oddal poseben predlog razvojnega projekta, ki ga je podjetje lahko ocenilo. Nato so opredelili najboljše strokovno znanje in izkušnje in jih priporočili malemu oziroma srednjemu podjetju. Podjetje je potem plačalo razvojni projekt, omrežje je prispevalo 1.800 EUR.
- Postopki, koordinacija, poročanje itd., povezani z obiski podjetij in storitvami, ki so jih opravili predstavniki regionalnega omrežja znanja, so bili usklajeni in opredeljeni v okviru celovite politike, s čimer so zagotovili doslednost in kakovost. Vse podrobnosti so dokumentirane v priročniku, ki je nastal na podlagi študije, ki jo je izvedel Center za podjetniško inovativnost BIC pred začetkom projekta.
- Svetovalci so obiskali 318 podjetij, oddali 100 predlogov razvojnih projektov, od tega jih je 75 v fazi izvedbe.

Regija še naprej financira projekt kot del svoje strategije za vzpostavitev »sistema podpore inovativnosti svetovnega razreda za mala in srednja podjetja«.

Projekt: Regionalni sistem inovativnosti svetovnega razreda za industrijska mala in srednja podjetja

Program: Inovativni ukrepi (2000–2006)

Izvajanje: od januarja 2003 do septembra 2005

Celotni stroški: 1.714.000 EUR

Prispevek EU: 727.000 EUR

Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR)

Stik:

Project phase II

Mr Björn Westling

IVF Industriforskning och utveckling AB

Argongatan 30

S-431 53 Mölndal

Tel.: (46-31) 706 61 69

Faks: (46-31) 27 61 30

bjorn.westling@ivf.se

http://www.ivf.se

(1) »Regionalne inovacije in prenos tehnologij« (Regional Innovation and Technology Transfer), evropski program, ki ga sofinancirajo strukturni skladi. Program je sredi devetdesetih let začel izvajati Generalni direktorat za regionalno politiko, da bi spodbudil regije k razvoju strategij raziskovanja in inovativnosti.

Estonija

Inovacije v gradbeništvu: Loodesystem

Razvoj novih proizvodnih linij za termoprofile

Loodesystem Ltd je estonski proizvajalec gradbenih materialov in montažnih hiš. Podjetje, ki je bilo ustanovljeno leta 2000, je prvo podjetje v Estoniji, ki se ukvarja s proizvodnjo nosilnih sten za montažne oziroma sestavljive hiše, pri čemer kot strukturni material uporablja jekleno pločevino oziroma t. i. »termoprofile«.

Termoprofil je tanko valjano galvanizirano jeklo, ki se uporablja za proizvodnjo zunanjih sten in fasad. Moč jekla in njegova prožnost omogočata proizvodnjo tankih, lahkih plošč, ki pa so hkrati močne in trpežne. Ponudniki termoprofila ponavadi ponujajo enotne proizvode, zaradi česar je proizvodnja montažnih hiš delovno intenzivna. To povzroča težave v Estoniji in sosednjih državah, ki se soočajo s pomanjkanjem delovne sile v gradbeništvu.

Zato se je podjetje Loodesystem Ltd odločilo, da razvije novo proizvodno linijo za termoprofile in poskuša na ta način premostiti obstoječe probleme. Da bi zmanjšali potencialna gospodarska in tehnološka tveganja, povezana s tem raziskovalnim in razvojnim projektom, so se v podjetju Loodesystem odločili, da zaprosijo za sredstva strukturnih skladov, in sicer v okviru Estonske nacionalne agencije za podporo podjetništva (EAS).

Partnerstvo

Inženirji v podjetju Loodesystem so zbrali in analizirali podatke s terena, da bi opredelili najpomembnejše dejavnike, ki ovirajo hitrejše sestavljanje montažnih hiš. Analiza je razkrila dodatno funkcionalnost termoprofilov, ki bi omogočili hitrejše sestavljanje elementov v primerjavi z drugimi razpoložljivimi termoprofili.

Proizvodno linijo so razvili v partnerstvu z Oy Samesor, vodilnim finskim podjetjem na tem področju. Nove zamisli, ki so nastale v podjetju Loodesystem, so preleli v prakso že po devetih mesecih partnerstva.

Nova proizvodna linija.

Projekt: Razvoj nove proizvodne linije za termoprofile
Program: Cilj 1 (Prednostna naloga 2: Konkurenčnost podjetij)
Celotni stroški: 261.223 EUR
Prispevek EU: 104.486 EUR
Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR)
Izvajanje: od decembra 2004 do septembra 2005

Stik:
Mr Raul Loomets
Loodesystem Ltd
Katusepapi 10a
11412 Tallinn
Estonia
Tel.: (372 601 19 14
info@loodesystem.ee
<http://www.loodesystem.ee>

Novo inovativno linijo (imenovana »linija za valjanje«) so preizkusili v tretji četrtini leta 2005, manj kot leto dni po končanju prvotne analize funkcionalnih zahtev.

Tako hiter tempo razvoja ne bi bil mogoč brez sodelovanja Enterprise Estonia in pomoči iz strukturnih skladov. Ekonomska in tehnološka tveganja bi bila pretrd oreh za MSP.

Hitreje in ceneje

Podjetje Loodesystem Ltd je razvilo inovativno, s patentom zaščiteno linijo za proizvodnjo termoprofilov CAD/CAM. Ta obsega številne dodatne pogone, ki pomagajo skrajšati čas, potreben za proizvodnjo stenskega elementa. Dodatni pogoni so edinstveni in kupcem ponujajo izredno funkcionalnost.

Z uporabo termoprofilov, ki jih proizvaja podjetje Loodesystem, stenski element:

- proizvedete od 20 do 40 % hitreje, kot če bi uporabili kateri koli drug konkurenčni termoprofil;
- zahteva manj delovne sile za sestavljanje, kot če bi uporabili kateri koli drug konkurenčni termoprofil.

Novi proizvodi so vzbudili pozornost potencialnih kupcev v različnih delih Evrope. Podjetje Loodesystem je že začelo izvažati svoje proizvode v Ukrajino, povezano pa se je s partnerji, večinoma gradbenimi podjetji iz baltskih regij in iz Španije.

Francija/Grčija/Italija/Španija/Maroko/Tunizija Sredozemski bazen, laboratorij za energetske inovacije

V času naraščajoče zaskrbljenosti za okolja in podnebnih sprememb so si akterji na območju sredozemskega bazena prav zaradi njegove raznolikosti, številnih otokov, gora in urbanih območij, pridobili veliko različnih izkušenj na področju uporabe obnovljivih virov energije kot dopolnilnih virov električne energije. Obnovljivi viri energije so ključen element v iskanju rešitve problema tople grede, pa tudi v procesu decentralizacije proizvodnje električne energije. Med koristi sodelovanja na sredozemski ravni v obliki partnerstev in omrežij tako lahko štejemo spodbujanje razširjanja znanj, iskanje najučinkovitejših energetskih sistemov v posameznih okoljih in ustrezno prostorsko načrtovanje, pa tudi pomoč pri doseganju ciljev iz kiotskega sporazuma in Evropske bele knjige o energetski politiki. Drugi cilj je povečati konkurenčnost za zdaj še sorazmerno dragih obnovljivih virov energije, predvsem v primeru fotonapetostnih celic in gorivnih celic.

Severna obala/južna obala

Tovrstna razmišljanja so pripeljala do projekta Emergence2010⁽¹⁾, ki so ga pred kratkim začeli izvajati v regiji Provence-Alpes-Côte d'Azur (PACA, Francija) v okviru programa Interreg IIIB MEDOCC⁽²⁾. Njihov cilj je zagotoviti zanesljivo in trajno preskrbo z energijo, in sicer s pomočjo decentralizirane proizvodnje energije iz obnovljivih virov, tako da sodelujoča območja spodbujajo k procesu integracije, pri čemer je njihov cilj oblikovati energetsko krajino prihodnosti.

V projektu Emergence 2010 sodelujejo Balearska zbornica za trgovino, industrijo in energetiko (Španija), provinca Cagliari

Fotonapetostne celice: izmenjava izkušenj na področju obnovljivih virov energije je del projekta »Emergence 2010«.

(Sardinija, Italija), regionalna provinca Caltanissetta (Sicilija, Italija), Prefektura Dodécanèse in Center za obnovljive vire energije (CRES) v Grčiji, na južnih obalah Sredozemlja pa še Center za razvoj obnovljivih virov energije (CDER, Maroko) in Nacionalna agencija za nadzor energetike (ANME, Tunizija).

Od »ozkih grl« do »vzorčnih primerov«

V začetni fazi (od junija do decembra 2006), ki je temeljila na natančni metodologiji, predstavljeni na uvodnem seminarju, so partnerji s pomočjo programske opreme, ki jo je razvil CRES, izbrali energetske sisteme in področja študij, ki naj bi bila predmet skupne presoje, potekale pa so še druge dejavnosti: določitev področij in akterjev, zagon tehničnih in gospodarskih študij, vzpostavitev imenika in spletne strani, regija PACA pa je sestavila začetni seznam »ozkih grl« z namenom razvoja načrtovanih tehnologij.

V drugi fazi, od januarja do junija 2007, bodo partnerji predstavili študije primerov in strategije, po potrditvi in v skladu s časovnim načrtom, ki ga je sestavil CRES, pa bodo potekala tudi dela na terenu in izmenjava mnenj o že omenjenih »ozkih grlih«.

V tretji fazi, od julija 2007 do aprila 2008, bodo pripravljene specifikacije za zagon »vzorčnega primera«, ki ga bo predlagal vsak partner, ki bo, če bo le mogoče, v celoti izveden. Ocenili bodo tudi možnosti za operativne zagone in ustrezno podporo iz evropskih skladov, vključno s podporo v okviru programov novega cilja strukturnih skladov »Evropsko teritorialno sodelovanje«. Projekt se bo končal z zaključnim seminarjem in poročilom.

Ozaveščanje o alternativnih virih energije

Poleg študij mora projekt EMERGENCE 2010 omogočiti oblikovanje centrov rasti na območjih, kjer so gospodarske dejavnosti v neugodnem položaju zaradi slabše preskrbe z energijo, bodisi zaradi izoliranosti, posebnih potreb po decentraliziranem viru energije ali zaradi povpraševanja.

Projekt: Emergence 2010

Program: Interreg IIIB MEDOCC, os 2, ukrep 1

Celotni stroški: 1.210.000 EUR

Prispevek EU: 722.500 EUR

Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR)

Izvajanje: od 1. julija 2006 do 30. junija 2008

Stik:

Région Provence-Alpes-Côte d'Azur

Mireille Pile, Managing Director for Environment

Sustainable Development and Agriculture

Hôtel de Région, 27 Place Jules Guesde

F-13481 Marseille cedex 20

Tel.: (33) 491 57 52 08

Faks: (33) 491 57 53 07

mpile@regionpaca.fr

http://www5.regionpaca.fr/

(1) Emergence: Študije obnovljivih virov energije v Sredozemlju za zagotavljanje elektrifikacije jeder ekološke rasti

(2) Interreg IIIB: nadnacionalno sodelovanje (2000–2006). MEDOCC: Zahodno Sredozemlje.

Glosar

Kohezijski sklad: njegova pomoč je namenjena državam članicam, katerih bruto domači proizvod ne dosega 90 % povprečja Skupnosti. Sklad sofinancira projekte na področju prevoza in okolja, vključno s čezevropskimi omrežji (TEN), na področju energetske učinkovitosti in obnovljivih virov energije. V obdobju 2007–2013 bo Kohezijski sklad razpolagal s proračunom v višini 69,58 milijarde EUR v okviru programov, ki jih upravljajo države članice.

http://ec.europa.eu/comm/regional_policy/index_en.htm

Cilj »**konvergenca**«: V obdobju 2007–2013 je osnovno načelo tega cilja spodbujanje pogojev in dejavnikov rasti, ki so ključ do dejanske konvergence najmanj razvitih držav članic in regij. Ta cilj zadeva – v 17 državah članicah – 480 regij s 154 milijoni prebivalcev, katerih BDP na prebivalca znaša manj kot 75 % povprečja Skupnosti, po načelu »postopnega opuščanja« pa še nadaljnjih 16 regij s 16,4 milijona prebivalcev, katerih BDP minimalno presega prag zaradi statističnega učinka razširjene EU. V okviru cilja »konvergenca« je na voljo 279,8 milijarde EUR, kar predstavlja 81,5 % vseh dodeljenih sredstev. Sredstva so razdeljena, kot sledi: 199,3 milijarde EUR za regije »konvergenca«, 13,9 milijarde EUR za regije v »postopnem opuščanju« in 69,6 milijarde EUR za Kohezijski sklad, v okviru katerega je do sredstev upravičenih 15 držav članic.

Strateške smernice Skupnosti za kohezijsko politiko predstavljajo okvir za intervencije strukturnih skladov. Na predlog Evropske komisije sta Svet Evrope in Evropski parlament 6. oktobra 2006 sprejela Strateške smernice Skupnosti za obdobje 2007–2013.

http://ec.europa.eu/comm/regional_policy/index_en.htm

ESRR: Evropski sklad za regionalni razvoj je skupaj s Kohezijskim skladom in Evropskim socialnim skladom eden od treh finančnih instrumentov kohezijske politike EU in pglavlni finančni vir za razvoj notranjega potenciala regij. ESRR, ki je bil ustanovljen leta 1975, sofinancira naložbe v proizvodnjo, podjetništvo, prometne in okoljske infrastrukture, raziskave in tehnološki razvoj, inovativnost, informacijsko družbo, trajnostni razvoj in druge dejavnosti. Prednostne naloge ESRR so opredeljene v okviru večletnih programov, ki jih skupaj upravljajo Komisija, države članice in regije.

http://ec.europa.eu/comm/regional_policy/index_en.htm

ESS: Evropski socialni sklad, ustanovljen leta 1957, je eden od treh instrumentov EU za kohezijo in pglavlni vir finančne podpore EU za pospeševanje zaposlovanja in razvoja človeških virov.

http://ec.europa.eu/employment_social/esf2000/introduction_en.html

Cilj »**evropsko teritorialno sodelovanje**«: Pristop nekdanje pobude Skupnosti Interreg bo prevzel cilj »evropsko teritorialno

sodelovanje«, ki bo spodbujal čezmejno, nadnacionalno in medregionalno sodelovanje med regijami EU. Cilj financira Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR); za sofinanciranje programov sodelovanja je na voljo 7,85 milijarde EUR.

http://ec.europa.eu/regional_policy/interreg3/index_en.htm

Inovativni ukrepi: V obdobju med 2000 in 2006 je sredstva prejelo 181 regionalnih programov inovativnih ukrepov v 156 regijah evropske petnajsterice, ki so bile upravičene do financiranja. Cilj je bil preizkusiti nove pristope in ukrepe, ki bi, če bi se izkazali za uspešne, lahko pripomogli k večji kakovosti operativnih programov. Ti »laboratoriji« tveganja so se osredotočili na krepitev regionalnih gospodarstev, temelječih na znanju in tehnoloških inovacijah, poudarjali so pomen informacijske družbe v službi regij in spodbujali trajnostni razvoj.

Integrirane smernice za rast in delovna mesta: V oceni dosežkov lizbonske strategije do leta 2004 se je Evropski svet spomladi 2005 odločil, da skupne napore preusmeri v strategijo za rast in delovna mesta. Integrirane smernice obsegajo 23 ukrepov, ciklus upravljanja med letoma 2005 in 2008 pa vključuje še vrsto strukturnih kazalnikov in letno poročilo o napredku nacionalnih programov reform (NPR).

Redni programi: Izraz se uporablja za 450 programov, ki jih financirajo ESRR, ESS in Kohezijski sklad v okviru ciljev »konvergenca« in »regionalna konkurenčnost in zaposlovanje« v obdobju 2007–2013.

Nacionalni programi reform: Potem ko je Evropski svet junija 2005 potrdil nov paket integriranih smernic, so morale države članice v okviru nacionalnih programov reform (NPR) določiti svoje prednostne naloge in najboljše prakse za reševanje ključnih gospodarskih problemov. Tako so države članice izdelale strategije za doseganje dolgoročne trajnostne rasti, visoke stopnje zaposlovanja in poštene in vključujoče družbe. Vsaka država članica mora na spomladanskem Evropskem svetu predstaviti poročilo o napredku programov.

NSRO: V načrtu intervencij strukturnih skladov za obdobje 2007–2013 morajo države članice predložiti **Nacionalne strateške referenčne okvire**, ki so jamstvo za to, da so načrtovane intervencije v skladu s strateškimi smernicami Skupnosti za kohezijsko politiko.

Operativni program: Dokument, ki določa razvojno strategijo predloži država članica, potrdi pa ga Komisija. V dokumentu so določene prednostne naloge, ki jih bodo države članice izvajale s podporo določenega sklada, v primeru cilja »konvergenca« pa s podporo Kohezijskega sklada in ESRR.

Cilj »**regionalna konkurenčnost in zaposlovanje**«: Ta cilj v obdobju 2007–2013 spodbuja krepitev konkurenčnosti, privlačnosti in zaposlovanja v regijah, in sicer z dvema pristopoma. Prvič, regije bodo s pomočjo razvojnih programov predvidele in pospeševale gospodarske spremembe v smislu inovacij in spodbujanja družbe znanja, podjetništva, varstva okolja in izboljšanja dostopnosti regij. Drugič, s prilagajanjem delovne sile in z naložbami v človeške vire bo mogoče ustvariti več delovnih mest in tudi kakovostnejša delovna mesta. Cilj zajema vse regije v 19 državah članicah, ki ne spadajo na območje cilja »konvergenca«, torej je do pomoči upravičenih 168 regij s 314 milijoni prebivalcev. Na voljo je 54,9 milijarde EUR – od tega 11,4 milijarde za regije v »postopnem uvajanju« – oziroma nekaj manj kot 16 % skupnih dodeljenih sredstev.

Regije za gospodarske spremembe: Predlogi Evropske komisije za pospeševanje izmenjave dobrih praks v okviru medregionalnega sodelovanja v obdobju 2007–2013 so zapisani v Sporočilu (2006) 675 z dne 8. novembra 2006.

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/interregional/ecochange/index_en.cfm

URBAN II: Pobuda Skupnosti URBAN II (2000–2006) je poseben instrument za oživljanje urbanih četrti. »URBAN II« pomaga četrtim pri reševanju problemov in si tako prizadeva za večjo privlačnost mest. Sredstva iz proračuna ESRR v višini 730 milijonov EUR je prejelo 70 evropskih mest. V okviru integriranega pristopa pobuda obravnava več tem, kot so zaposlovanje in usposabljanje, pospeševanje kulturnega potenciala in spodbujanje obnove okolja in fizičnega premoženja.

URBACT: Program, ki ga sofinancira ESRR, temelji na omrežju evropskih mest, ki so bila vključena v pobudo Skupnosti URBAN. Program URBACT spodbuja izmenjavo izkušenj in vzajemno učenje. Finančno so podprli številne ukrepe, med drugimi vzpostavitev 30 omrežij, v katere je vključenih med osem in dvajset mest, vsako pa se ukvarja z določeno temo na področju urbane politike. V naslednji fazi bodo lahko sodelovala vsa mesta iz 27 držav članic.

<http://www.urbact.eu/>

Info regio

Oglejte si pregled evropske regionalne politike EU na spletni strani Info regio:

**http://ec.europa.eu/regional_policy
regio-info@ec.europa.eu**

